

אתגרתא

בשבע 1145 | י"ז באייר תשפ"ה, 15.05.25

במאפיית הבוטיק של אליעזר
מאיר סיידל אופים גם את
לחם הפנים למקדש
עניין אישי, יוסף ארנפלד

חנה קטן חזרה
עם דמעות מסיוור
בכיכר החתולות

זה לא צחוק

המגיש והסאטיריקן שי גולדשטיין מדבר
על המהפך הרציני ביותר בחייו, שהפך
אותו לאדם מאושר באמת // **הדס צורי**

האקדמית חמדת

חוסן, אמונה, חינוך

קריית חינוך שדות נגב

על ההזדמנות הזאת אי אפשר לדלג

הסבת אקדמאים להוראה

קריירה חדשה תוך שנה*

בחוגים: מתמטיקה | מדעים | אנגלית | ספרות | מקרא | תושב"ע |
הגיל הרך | חינוך מיוחד + הוראה מותאמת (מתקנת) בקריאה, כתיבה וחשבון

עוד באקדמית חמדת:

תואר ראשון | תואר שני | מכינה קדם אקדמית

רכבת

שילוב לימודים
ועבודה

מתכונת היברידית
שבוע מהקמפוס
שבוע מהבית

מערך מלגות
לזכאים

הכשרה קלינית
ליד הבית

כשחוסן כוגש אמונה וחינוך

*בחלק מהתוכניות

www.hemdat.ac.il

למידע והרשמה חייגו: *5280

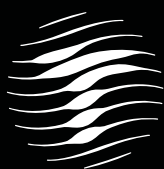

זה לא המזגן
זו האפשרות לישון בשקט

תדיראן אינוורטר הבדל של יום ולילה

שקט יותר חסכוני יותר אמין יותר

TADIRAN

לייעוץ ומכירה:
1-700-703-400

לקום מהאפר

אף אחד לא חושב שהשריפה תגיע לביתו ותשאיר אותו בתוך כמה שעות חסר כל, אבל כשזה מגיע - חוסר האונים הוא מוחלט • עמותת להבת מנחם בונה קהילה של מיזם חברתי למנויים, ודואגת שברגעים הקשים לא תהיו לבד

כתב: נועם אלפסי

טובות, שהכל נראה כרגע גדול, וזה לא זמן לראות את כל הבעיות ולנסות לפתור הכל הרגע, שהיא פשוט עייפה וצריכה רק ללכת לישון, ומחר הכל יראה באור שונה עם יותר כוחות, באמונה תמימה שה' ידאג לכל צרכם, וגם בביטחון שחברים מהקהילה וההורים שלו יפתחו מגבית חירום, ותוך כמה שבועות הם כבר יתחילו לראות את האור, הוא אמר לה שהיא לא לבד בחיים, והוא איתה תמיד, ביחד לנצח.

אבל המילים כמה שהיו מנחמות ואמיתיות, לא הצליחו לחדור את הקושי שבלב, הבושה היתה קשה לה, אני לא מוכנה למגבית חירום, אנחנו לא תפרנים, מה קשור עכשיו להתחיל לקבץ נדבות, מצד שני זו הוצאה ממש רצינית עכשיו להקים הכל מאפס, להתחיל לקנות מקרר, תנור, מיטות לילדים, ספה, לא רוצה חשיפה ושכולם ידע עלינו ועל כל זה לא היתה לו תשובה...

והדמעות שלה לא מפסיקות לרדת... והוא נשבר... כן היתה לה ב"ה הודיה גדולה בלב שכולם בריאים, והם לא איבדו אף אחד חלילה, היא רק פתאום חשבה לעצמה, ונתנה למחשבות שלה להפוך למילים...

תגיד, היא שאלה אותו, למה אף אחד לא חשב על איזה רעיון לעזור למשפחות שנשרף להם הבית, משהו מידי כזה, שנותן כסף לדברים הבסיסיים האלה, בלי להתבייש מחברים שלך בקהילה שיאספו לנו פרוטה לפרוטה, ובלי בלגנים של הלוואות, בלי בירוקרטיות מיותרות, פשוט לעזור אחד לשני,

הרי תחשוב על זה עם כמה קהילות מתאגדות ביחד, וכל אחד יתן רק כמה שקלים, זה יעזור למשפחה, אתה מבין כמה זה היה עוזר לנו עכשיו?

והוא הבין... כמה שהוא הבין..

הוא התלבט אם להגיד לה שקרא על זה בעיתון וראה איזה פרסום, אבל הוא אמר לעצמו - לי זה לא יקרה, ואני אתרום בהזדמנות לאחרים, אבל הוא לא ידע כמה הוא יתחרט שלא חשב טיפה קדימה, גם על עצמו וגם על האחרים...

תמונה: תמרה קרת

הדמעות התחילו לרדת, בהתחלה זה היה דמעות של ייאוש, כי ממש היה לה קשה בלי דברים בסיסיים, מילא היא, היא תסתדר כבר עם בגדים מחר או מחרתיים, אבל איך היא מוציאה את הילדים מחר למסגרות, היא חייבת להוציא אותם נורמליים ככל האפשר, ומה יהיה הלאה, והגדולה שקשה לה שינויים, ופתאום הכל מתערבב ונראה כל כך קשה וגדול

הרגע הזה שהם קלטו שכל הזכרונות, האלכומים, הרהיטים, העיצוב ההשקעה הכל פשוט נעלם...

האדרנלין בגוף כבר נרגע אחרי שהם הבינו שהם ניצלו, והם והילדים בסדר, וב"ה כביכול הכל טוב... ובאמת הכל טוב.

אבל כמה רגעים אחרי, כשהם חשבו איפה הם משכיבים הלילה את התאומים, כשהם ניסו לחשוב איפה נהיה בימים הקרובים בעצם, ומה עם המחשב היקר, וכל הבגדים, ומה עושים עם כל הצידוד החשמלי, ואיך היא הולכת לנהל את הבית כשיש כל כך הרבה דברים לטפל ולדאוג להם עכשיו, חוץ מהיום יום...

הרגע הזה היה מאוד קשה, אנשים טובים ישר אמרו להם שיש איזה דירה פנויה ברחוב ליד, וזה מדהים, באמת. אבל על מה ישנים בדירה, ומה לובשים ונועלים מחר, אפילו רק מחר...

השכנים מימין הביאו 4 מזרונים, השכנה מלמעלה הכינה ארוחת ערב באמת טעימה, ובעלה הביא שולחן פלסטיק קטן מהסוכה עם 4 כסאות כתר, אפילו שהם 7 נפשות במספר בלי עין הרע...

ההורים שלה כבר מבוגרים ואמרו שינסו לקפוץ לבקר, וההורים של בעלה לקחו חלק מהילדים רק להלילה כי הבית שלהם קטן..

וכך הם הגיעו אחרי שעות של לחץ ומתח נוראיים לאחת בלילה, מותשים בגוף ובנפש... מלוכלכים ומפוייחים קלות,

יושבים על מזרון על הרצפה בדירה הריקה... היא כל כך רצתה קפה, משהו שירגיע אותה קצת, אבל אין מקרר בדירה, יארגנו להם מיני בר בימים הקרובים...

הדמעות התחילו לרדת, בהתחלה זה היה דמעות של ייאוש, כי ממש היה לה קשה בלי דברים בסיסיים, מילא היא, היא תסתדר כבר עם בגדים מחר או מחרתיים, אבל איך היא מוציאה את הילדים מחר למסגרות, היא חייבת להוציא אותם נורמליים ככל האפשר, ומה יהיה הלאה, והגדולה שקשה לה שינויים, ופתאום הכל מתערבב ונראה כל כך קשה וגדול... הוא ראה אותה בוכה והיה לו ממש קשה, הוא ניסה להרגיע כמה שהוא רק יכל, במילים

לסיטואציה שאף אחד לא מתכנן אותה. ש. אז מה אתם מציע בעצם?

ת. אנחנו מציעים משהו מאוד פשוט, בוא, תהיה חלק מקהילה, שבשעת שריפה עוזרת למנוי מהקהילה ותורמת לו 20 שקלים סך הכל. המנוי שנשרף ביתו מקבל באופן מידי 100,000 ₪.

ש. אז בעצם אין תרומה חודשית?

ת. בדיוק! רק כאשר נשרף לאחד מהמנויים הבית יגבו 20 שקלים מכל מנוי.

ש. כמה מנויים קיימים אצלכם היום?

ת. כיום אנחנו עומדים על 3600 מנויים, עד היום היו 4 מקרי שריפה בהם עזרנו למשפחה באופן יחסי ז"א - מספר המנויים כפול 20 שקלים, אנחנו רוצים להגיע תוך מספר שבועות ליעד של 5000 מנויים, כדי להעניק למשפחה שנשרף ביתה את כל 100,000 השקלים.

בתפילה ובתקווה שאף אחד מיישראל לא ינזק חלילה בגוף או ברכוש

ומסייעת למשפחות שאחד מההורים נפטר, חשבנו שגם בנושא שריפות, המיזם יכול לעזור ולסייע למשפחות מתוך כבוד הדדי, מהירות ונתינת אור למשפחה מיד לאחר החושך הגדול שנקלעו אליו.

המיזם הוקם לזכרו של אביו של ישראל, הרב מנחם ליבמן זצ"ל.

ש. מה בעצם הקושי הגדול של המשפחה בשעת שריפה?

ת. הקושי זה קודם כל חוסר ישוב הדעת, שזה משהו שאין לאנשים בשעת צרה, הם כרגע חושבים נקודתי ומאוד כאן ועכשיו, איך אני משכיב את הילדים הלילה לישון? מה אני עושה מחר עם הרהיטים? מה עם המקרר והמחשב... אין להם זמן להתעסקות בגיוס המונים, וגם אין להם כח להיחשף ולהתבייש, וחשוב שעוד חודש כשהם יקנו איזה רהיט חדש ויוקרתית, הם יראו באיקאה את השכן שחודש שעבר תרם להם כסף ויתביישו, הם הרי לא עניים, הם פשוט נקלעו

עמותת להבת מנחם הוקמה בדיוק לסיפורים כמו המשפחה הנ"ל, על מנת לעזור למשפחות שנשרף ביתם, לקבלת סיוע מידי בסך 100,000 ₪ לתכולת דירה, בלי גיוסי חירום, בלי חשיפת המשפחה, בלי בירוקרטיות מיותרות ועם חסד אדיר.

עמותת להבת מנחם - היו מיזם חברתי שמעניק ביטחון למשפחה שנשרף ביתה.

למיזם נרשמים מנויים, כאשר למשפחה המנויה במיזם נשרף ח"ו הבית, כלל המנויים תורמים 20 ₪ בלבד באופן חד פעמי, וכך 5000 המנויים מעניקים באופן מידי סיוע למשפחה בסך 100,000 ₪ לרכישת תכולת הבית.

רעיון הקמת המיזם ע"י ישראל ליבמן מנכ"ל עמותת מקימי שמולווה משפחות לשיקום כלכלי הגיע לאחר פניות רבות במשך השנים של משפחות שביטם נשרף וביקשו עזרה וסיוע, חלקם ע"י מגביות חירום, חלקם ביקשו עזרה וסיוע ללא חשיפה, מאחר ולא היה מענה למשפחות ובהשראת קרן יחד, שעוזרת

**עשרות
מגרשים
נמכרו!**

למה אתם מחכים?

עופרים

קדומים

אלקנה

שערי תקווה

אורנית

**השקעה
בטוחה!**

בשיווק

בשיווק

נמכר!

קרקע לבית ביישובים
שערי תקווה ואלקנה

החל מ-

170,000 ₪

אם צמוד קרקע במרכז הארץ נשמע לכם כמו חלום רחוק - כדאי שתתעוררו!

Legacy - היא חברת נדל"ן הפועלת ביהודה ושומרון ומתמחה באיתור, רכישה ובניה, עם רקורד מוכח בפרוייקטים נדל"ניים מצליחים. **Legacy** מציעה לכם הזדמנות נדירה להשקעה בקרקע ביישובים שערי תקווה ואלקנה הנמצאות כבר בהליך רישום מתקדם, צמודות דופן לשכונות קיימות. במידה והקרקע לא מאושרת תוך שלוש שנים, אתם יכולים לקבל את הכסף בחזרה - כך שהסיכון בהשקעה הוא מזערי. התהליך כולו בפיקוח רואה חשבון ועורך דין לאורך כל התהליך. לאחר אישור הקרקע קיימת אפשרות לבניה פרטית או על ידי היזם - לפי בחירתכם.

LEGACY
בונים עתיד

דיוק
שיווק נדל"ן שמניב עסקאות

legacyland.co.il

058-797-0709

לפרטים:

*הקרקע בסוף הליך רישום וצמודות דופן ליישוב. הקרקע לא זמינה לבניה מיידית

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

ופשוטים הדברים

מתווה וינטר לסוגיית הגיוס

אומר לבנות אמון, זה אומר שאני בא לשנות את עצמי כדי שהם יוכלו להיות... החלק החשוב בעיניי זה שהרצון מלמטה הוא פשוט עצום. יש לנו בינתיים מעט (מתגייסים), אני מניח שנעלה לאט לאט, ודאי אם יהיה חוק שמסדיר את עולם הישיבות. אני אומר לכם, הרצון הפנימי שראינו בתחילת המלחמה חי, קיים ובעט בנוער וגם אצל המבוגרים. השאלה אם אנחנו נדע לא להכניס אותם בכוח, בפרינציפ... לא לחפש פתרונות מהירים, זה לא תהליך של יום אחד."

7 נחזור לווינטר. "אני מסביר לכם", הוא אומר וזועק, "כל מה שניסיתי להגיד זה: תקימו יחידות כשרות, תתעקשו שיהיו מתאימות לציבור חרדי - אתם תראו שלא צריך חוק, הם יגיעו לשם לבד! אבל מה קורה? בכל פעם שהסיפור הזה עולה מחדש בשיח הפוליטי, זה עוד דבר שלמדתי: לא יהיה גיוס חרדים. אתם יודעים למה? קוראים לזה ביהדות 'גזירות שמד'. כשיש ביהדות גזירות שמד, אפילו על ערקתא דמסאנא מצווה למסור את הנפש. מה זה 'ערקתא דמסאנא'? אם אומרים לך 'תהפוך את השרוך שלך מלבן לשחור או משחור ללבן' - ייהרג ואל יעבור. כי זאת תקופת גזירות שמד. וכשיש חוק ואומרים 'אנחנו גייס את החרדים בכוח' - על הבריקדות! לא יהיה. אפילו על דבר קטן לא נתגייס."

ושבו: כמה מרענן לשמוע מיישור מהצינונות הדתית מדבר על השיקול הזה בהבנה, בכובד ראש, ולא בבזבז. במקום אחר קראתי ציטוט של וינטר אומר את הדברים הבאים: "מנקודת המבט הפנימית של האמונה, אם הייתי מסוגל ללמוד מהבוקר עד הלילה, הייתי עושה את זה. אני לא מסוגל, אני צריך לפעול בשטח. אני רואה בערך לימוד התורה ערך עליון על הכול, התורה היא הנשמה של עם ישראל". שכווין, וינטר. ללא ספק קנית ביושר את התואר המכובד "תאוקרטיסט"! עכשיו אני מבין מאיפה הגיע הטקסט המכונן ההוא שלך ב'צוק איתן'. רק מי שמחובר ככה אל ערך לימוד התורה כותב לחייליו ש'ההיסטוריה בחרה בנו להיות בחוד החנית של הלחימה באויב הטרוריסטי העותי, אשר מחרף מנאץ ומגדף אלוהי מערכות ישראל. אני נושא עיניי לשמיים וקורא עימכם 'שמע ישראל, ה' אלוהינו, ה' אחד'."

"אז בסדר?" מסיים וינטר את ההרצאה הקצרה, שהתקיימה בביתו של איש העסקים ערן רולס במושב רמות השבים, "קצת להוריד את הרוח, להוריד את הרעש. 'פשוטים הדברים' - זה אשתי שמשמיעה את השיר של חווה אלברשטיין כל הזמן - ופשוטים הדברים: קצת פחות פוליטיקה, קצת יותר פרגמטיקה, קצת יותר פרקטיקה ואפשרויות - ותראו שהכול ייפתר."

הקהל שיושב מולו, שמורכב מאנשי עסקים חרדים וחילוניים, מוחא כפיים בהתלהבות. את תגובת חווה אלברשטיין לא ניתן היה להשיג.

8 אז מה היה לנו פה? עופר וינטר דוד זיני, שני קצינים מהמגזר, הבכירים ביותר, המעורים ביותר, מדברים אחרת לגמרי מרוב דוברי המגזר על סוגיית גיוס החרדים. הם לא מנופפים באופן מביך בפסוק "האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה", לא מאשימים את החרדים בעושים המילואים, ובכלל לא מאשימים את החרדים בכלום. רק את הצבא. אה, ויש עוד שתי מילים שנעדרות לגמרי מהשיח שלהם: "אחיי החרדים". כשאני שומע מיישור משהו פונה אל "אחיי החרדים", אני יודע בוודאות ברורה שהמשפט הבא שלו, יהיה הדבר הכי פופוליסטי, הכי שטחי והכי לא מקדם גיוס חרדים שיכול להיות (והכי כן מקדם את פירוק הגוש המאמין, הקמת ממשלת שמאל והקמת מדינה פלשתינית).

האם יש קשר בין ההבנה של הקצינים הבכירים האלה, וינטר וזיני, בבעיות האמיתיות של צה"ל, ובין הסיפור האישי שלהם? הראשון הופרש למעשה מצה"ל בגלל שהעז להזכיר שם שמייים במבצע 'צוק איתן' בעזה, והשני אומנם מונה לאלוף, אבל לא לתפקיד אלוף פיקוד, עם השפעה מבצעית, למרות כל ניסיון העבר שלו, כנראה מחשש שמא יזכיר שם שמייים. ואגב, הניסיון ששניהם מביאים, כל אחד ותפקידו העבר שלו, הוא בדיוק בגורה של עזה. תחשבו מה היה קורה אם הם היו מפקדים על המערכה בשנה וחצי האחרונות. זה היה יכול לחסוך לא רק בימי מילואים של לוחמים רבים אלא בחיים של לוחמים רבים, הי"ד.

אז למה, למען השם, הם לא שם? טוב, כדי לענות על השאלה הזאת נצטרך לחזור אל 448 עמודי הספר של פרופ' יגיל לוי ואל השאלה מי הם לדעתו האויבים האמיתיים של צה"ל (רמז: לא החמאס). ●

בפרט: "יודקה שגב, ראש אכ"א: צה"ל לא שש לכך". אגף תכנון התנגד לעניין. בוגי יעלון, שהיה סגן הרמטכ"ל, ישב על הגדר. ומאבחן וינטר: "אני רוצה להגיד לכם: המילה היא אמון. אין אמון לחרדים בצה"ל, ואין אמון לצה"ל בחרדים. אלה שתי הבעיות משני הצדדים. כדי לתקן את העניין צריך לבנות אמון. אמון, אמון, אמון. לכן אמרתי: נקים פלוגות חרדיות כשרות למהדרין. כלל ראשון: נביא רק חברה' שומרי מצוות. אי אפשר לדחוף מה שאתה רוצה כי זה מסתדר לצבא על פי נתונים. כלל שני: ניתן להם את המעטפת שהם צריכים - פשוט אוכל כשר ובלי בנות, והכול בסדר. וכלל שלישי: נשים להם מפקדים שומרי מצוות שייקחו אותם בדוגמה אישית לתפילה ולא יגידו להם 'לכו לתפילה'. אנחנו יודעים, אין חינוך בלי דוגמה אישית. וכל המטרה היא לייצר אמון, שהוא ייכנס חרדי לפלוגה והוא יצא משם פי שניים יותר. וחבר יביא חבר. וזה התחיל לעבוד. אבל אז התחלפו המפקדים, ובא מפקד חדש. ואני טוען שזה גם הגורם למלחמה, אף אחד לא עשה בודון. מהראיה שלי אין סיכוי שמיישור עשה בכוונה. זו רק רשלנות פושעת. לא זדון. עשו מה שרוצים."

מעניין. משפט קצר אחד של וינטר שאומר כל כך הרבה על המחדל הנוראי של השבעה באוקטובר. אבל שוב אני מתפזר. הנושא שלנו עכשיו הוא לא השבעה באוקטובר, אלא הקמפיין שנועד להסיח את הדעת מהמחדלים שהביאו אליו. מהתנהלות הצבא לפני הטבח, וגם אחריו. הרי אפשר לגייס את כל עולם הישיבות (חלילה!) אבל אם הפצ'רית תמשיך לכבול את ידי הלוחמים, ופרופ' אסא כשר ימשיך לעצב את הקוד האתי, ואם המטכ"ל יחשוש מכיבוש שטח וממניעת סיוע הומניטרי, זה לא יעזור. אנחנו לעד נדשדש בעזה.

"באתי למפקד וזרע היבשה", מספר וינטר, "שמתי לו תמונה אחת. הראיתי לו רכב תקוע באמצע הדרך, מוציא עשן מהמנוע. אמרתי לו: 'זה התחקיר'. הוא אומר לי: 'מה זה התחקיר?'. אמרתי לו: 'תראה, אתה קיבלת ממני רכב חדש מהחברה עם הניילונים. שלושה כללים נתתי לך: לחץ אוויר 32, שמן מגווע W15 ובנוזל נטול עופרת. עבד עם הנהג הראשון, הקפיד על הכללים. בא הנהג השני, אמר 'עזוב אותי מהחרטא הזה. מה זה מעניין? יותר זול לשים סולר'. ובמקום שמן הכנים שמן סויה. מה רע? חסך קצת. הרכב נתקע באמצע הדרך, מוציא עשן. ואז באים לחברה ואומרים: 'חבר'ה, איזה רכב דפוק נתת לנו?!'."

5 ופה וינטר עובר, באותה שפה ישירה, באינטונציה של מפקד, אל הנמשל: "עכשיו, אבא חרדי מגדל את הבן שלו 18 שנה על דרך מסוימת, והוא אומר, ובצדק: 'אל תעשו לו כור היתוך, אל תשנו אותו, אני אתנגד לזה'. עכשיו, צה"ל שמסוגל לשלב צליאקים כי יש פקודות, וצה"ל שמשלב אנשים עם תסמונת דאון כי עומדים בפקודות - חרדים הוא לא מסוגל. זו חרפתנו. אני, כמפקד בצה"ל, אומר לכם את זה. לא רק כשהשתחררתי. אמרתי את זה למפקד הזרוע כבר באותו יום. לפני שנה קראו לי וביקשו: בוא תיתן שיחה לסגל בבא"ח גבעתי, תוך כדי המלחמה. באתי, נתתי שיחה, נתתי להם רוח. ואז שאלתי - כי זו פלוגה חרדית שקרובה לליבי, וזכיתי להקים אותה בגבעתי: 'מי המפקדים של פלוגת תומר?'. מרימים את היד ארבעה, קצין ושלושה סמלים, שלושה מהם בלי כיפה על הראש. אמרתי להם: למה שמו אתכם בפלוגה הזאת? לא יודעים'. יושבים מולי 60 אחוזים מהמפקדים שומרי מצוות, אבל על הפלוגה החרדית הזאת שמו מפקדים לא שומרי מצוות - כי מה זה מעניין. איך אמר האלוף דוד זיני? 'כשלונו לא עשינו' - הוא צודק. דוד זיני עושה את מה שאני עשיתי לפני עשר שנים כמח"ט. ביוזמתו הוא עשה את זה, אף אחד לא ביקש ממנו. ואני אומר לכם, אמרתי שאני לא עוזר לשילוב חרדים יותר בצה"ל עד שהצבא לא יעשה תשובה, עד שהצבא לא יתקן, ייתן אפשרות."

6 גם עם המראה מקום הזה, הייתי צריך לרענן את הזיכרון שלי. אבל הפעם לא מדובר במשהו שנאמר לפני עשר שנים אלא לפני חודשיים בכנס שעסק בנושא גיוס חרדים. האלוף דוד זיני, שהוביל את הקמת חטיבת החשמונאים, אמר: "קנינו את הביקורת ביושר, יש לזה קבלות... כל מסלול שבדקתי, ואני לא רוצה להגיד שבדקתי את כולם, אבל את רובם המכריע, לא עמדנו באופן מלא במה שהתחייבנו. יגידו מתכנים או אנשי ההנהגה בציבור החרדי 'אתם מדברים דיבורים, אבל בפועל אתם לא עומדים בהם' - ויש לזה קבלות. כשאני

1 "אתה חייב לראות את ההרצאה של עופר וינטר על גיוס חרדים!", כתב לי מיישהו בווטסאפ ושלח לי לינק לסרטון יוטיוב באורך 11:28 דקות. האמת שאני מוצף בחומרים שנוגעים לסוגיה, מכל הכיוונים, אבל מה שתפס אותי בסרטון של וינטר, עוד לפני שראיתי שנייה אחת ממנו, היה הכותרת המדויקת שהוא נתן להרצאה שלו: "למה החרדים לא באים לצה"ל?". הבנתם? לא סרטון "זעקה לתלמידי הישיבות החרדיות", לא "יש בחברה החרדית קלקול גדול", לא "קריאה לראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א". לתת-אלוף עופר וינטר, שמגיע מתוך צה"ל ומכיר לעומק - מיד תבינו עד כמה - את סוגיית החרדים והצבא, יש הנחת יסוד פשוטה: החרדים, אלו מהם שלא לומדים תורה, אמורים לבוא לצבא. ככה, פשוט, מעצמם. לא דרך חלוקת צווים, לא דרך מעצרים, לא דרך סנקציות, ובעיקר לא דרך פוסטים או סרטונים שתוקפים אותם, או גרוע מזה: שמטיפים להם מוסר. ואם זה לא קורה - כן, מעצמו - אז צריך להבין למה זה לא קורה.

2 ובכן, למה החרדים לא באים לצבא? "לפני קצת למעלה מעשור, כשהתמנתי להיות מח"ט גבעתי", פותח וינטר, "נושא השילוב של החרדים היה מאוד מאוד קרוב לליבי. האם צה"ל רוצה חרדים בכלל? זו השאלה. עזבו רגע חוק לא חוק. איפה שהפוליטיקה נוגעת, זה מושך למקומות לא נכונים... כל זמן שכל אחד מהצדדים מרוויח מזה, אז יש סיבה להמשיך לסכסך בינינו. נקודה". "ועכשיו, אני רוצה לקרוא לכם קטע קטן מהעבודה שעשיתי לפני עשר שנים". וינטר שולף את הסלולרי שלו ומצטט: "החרדים לא שוחררו אלא הודרו משירות. צה"ל לא רצה את החרדים. רק כאשר ירדה המוטיבציה בשנות ה-80, המעמד הבינוני החל להתעסק בשאלה כיצד יקל על עצמו בנטל השירות". מי אומר את זה בעיתון 'הארץ'? יגיל לוי. זה שכתב ספר שלם בשם 'המפקד האליון', באות א', שהביא אותי כדוגמה להדתה בצה"ל."

3 אני מכיר היטב את חוקר יחסי הצבא והחברה פרופ' יגיל לוי ואת האיומים שלו מפני הצינונות הדתיות. זה האיש שהכניס לשיח הישראלי את המילה הנוראה "הדתה", שהומצאה כדי להרחיק אנשים שומרי תורה ומצוות מהשפעה בצבא, ואחר כך גם בתחום האזרחי. אבל לקח לי רגע להבין את משחק המילים של 'המפקד האליון' באות א'. אז הלכתי לגוגל ונזכרתי: 'המפקד האליון: התאוקרטיזציה של הצבא בישראל', זהו שמו של ספר שכתב פרופ' לוי וראה אור בשנת 2015 בהוצאת עם עובד. על מה הספר? הנה התקציר: "בשיח הציבורי-אקדמי רווחת הטענה על הדתה של הצבא, כלומר התחזקות ההשפעה הדתית בארגון. אך פרופ' יגיל לוי טוען שאת הצבא פוקד תהליך של תאוקרטיזציה. תאוקרטיזציה חורגת מהשפעה תרבותית-דתית, מהדתה, לבדה. תאוקרטיזציה היא חדירה הדרגתית של סמכויות דתיות לתוך הצבא בניסיון להשפיע על תחומי התנהלות, שונורמטיבית מסורים בלעדית לסמכות הצבא ולסמכות הממונים הפוליטיים עליו. הצבא משלים עם ההשפעה הדתית בשל הבנתו כי הוא תלוי במגויסים הדתיים, שנוכחותם בו גברה, ובשל חיפוש אחר מקורות לגיטימיים חדשים להקרה צבאית. התאוקרטיזציה משתקפת בעיקר בשלוש זירות: פריסתו של הצבא במשימות שיטור ברצועת עזה ובגדה המערבית; שילוב של נשים ביחידות השדה; והתברות הדתי, בעיקר באמצעות העצמתה של הרבנות הצבאית."

טוב, לא ניכנס עכשיו לכל המילים האקדמיות היפות שמחפות על התיעוב של פרופ' יגיל לוי ושכמותו מכל מה שמריח תורה, "משיחיות", שינוי קונספציה. האמת ששכחתי מהספר הזה, שנלחם לפני עשר שנים בחירוף נפש במחירי הנפש של ישיבות ההסדר והמכינות. מזל שלמרות הקמפיין של פרופ' לוי ושותפיו באליטה האקדמית, ובעיקר התקשורתית, המכינה בעלי לא נסגרה. כי אחרת מי היה נלחם עכשיו ב'רצועת עזה ובגדה המערבית'?

4 אבל רגע, התפורתי. היינו בסערת "השתלטות החרדים מצה"ל", לא ב"השתלטות המשיחיים על צה"ל". אין מערבין קמפיין בקמפיין. עופר וינטר ממשיך ומביא ציטוטים על ההתנגדות של צמרת צה"ל לגיוס חרדים בכלל, ולהקמת גדוד נצח יהודה

סגורתם?
תפתחו!

מאורסים

הצטרפו לדיסקונט

וקבלו עד 1,700 ₪

מענק הצטרפות ומתנת חתונה

וגם חבילת הטבות:

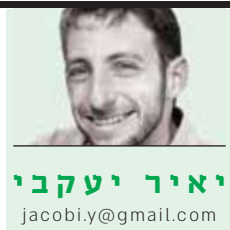
עד 10 שנים פטור מעמלות עו"ש עיקריות | הלוואות ייחודיות
ומדמי כרטיס אשראי | לחתונה ועוד

דיסקונט

רוצים אותך יותר

מחכים לכם
בסניפים!

למצטרפים חדשים לבנק, מענק הצטרפות למצטרפים חדשים (2 ת"ז חדשות בבנק), עד 1,200 ₪ לפותחי חשבון משותף בסניף. המענק ישולם בפעילות חודשיות (סה"כ עד 10 פעימות). גם מתנת חתונה בסך 500 ₪ בהפקדה חד פעמית לחשבון המשותף. תוקף המבצע עד 31.8.2025 או עד גמר המלאי. כפוף לתנאי הזכאות כמפורט באתר, אי עמידה בפירעון ההלוואה ואו האשראי עלולה לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.

ל"ג לרש

- אבא?
- כן, ילד.
- למה עושים מדורות בל"ג בעומר?
- מה זאת אומרת? עושים כי עושים. זו המסורת שלנו ואתה לא תשבור אותה.
- בסדר, אבל למה עושים?
- נו נו, תכף תשאל למה אוכלים ביצה בליל הסדר.
- למה באמת אוכלים ביצה בליל הסדר?
- עזוב, בוא נתמקד במדורות.
- יופי, אז למה עושים מדורות בל"ג בעומר?
- שאלה מצחיקה. בגלל בר יוחאי כמובן.
- מה בר יוחאי?
- רבי שמעון בר יוחאי, מכיר?
- כן.
- אז מדורות. שכוייח.
- אני מרגיש שחסר פה שלב.
- זאת הבעיה בדור שלכם, תמיד רוצים לדעת הכול.
- לא משאירים מקום לקדוש ברוך הוא ולביצה מלוחה בליל הסדר.
- אבא?
- מה?
- יכול להיות שאתה לא יודע למה עושים מדורות בל"ג בעומר?
- הגזמת. ברור שאני יודע. אבא שלי היה רב.
- ומה הוא אמר על המדורות בל"ג בעומר?
- שזה ביטול תורה, אנא ערף.
- טוב, אני אשאל את אמא.
- לא לא! בוא אני אסביר לך.
- נו.
- אתה יודע שבתקופת בר כוכבא היו לומדים תורה בסתר כי דריוש אסר על לימוד תורה, ברית מילה ותנועת נוער מעורבת לכתחילה. אז מה היו עושים? היו מדליקים מדורות ולומדים תורה, ואז כשהיו באים החיילים הבבלים מהר היו מסתירים את הספרים ומשחקים באש, ככה שהחיילים לא יחשדו.
- וואו.
- יפה, הא?
- אני אשאל את אמא.
- לא, למה אמא?
- כי אתה לא מוכן להגיד שאתה לא יודע!
- כי אני יודע!
- נו, אז למה עושים מדורות בל"ג בעומר?
- פשוט מאוד, כדי להרוס את שכבת האוון ולהוכיח שאנחנו מאמינים בקדוש ברוך הוא ולא בכל מיני תאוריות מופרכות על התחממות גלובלית.
- מה זה שכבת האוון?
- אמרתי שאבא שלי היה רב, לא ביולוג.
- אני אשאל את אמא.
- גם היא לא תדע מה זה אוון, היא מאוד חלשה במדעים.
- על המדורות אני אשאל אותה!
- אל תשאל, אני אגיד לך!
- אז תגיד כבר ובלי המצאות.
- אוקי אוקי. אז רבי שמעון בר יוחאי, מכיר?
- כן, מכיר. הוא למד תורה במערה עם הבן שלו 13 שנה.
- יפה מאוד. אז רבי שמעון בר יוחאי הזה...

- נו?
- הגימטריה של השם שלו היא "מדורה".
- לא חושב שזה נכון.
- לא בדקת.
- ברבי שמעון בר יוחאי יש פעמיים רי"ש ובמדורה יש רק אחת.
- יש לומר "מדורה". פשוט שני הרי"שים התחברו בגלל התלכדות עיצורים.
- מה זה התלכדות עיצורים?
- עזוב, אני אביא לך הסבר אחר וזהו.
- נו.
- אז ככה. ל"ג בעומר זה מאוד סמוך לפסח שני. פסח שני אתה יודע מה זה?
- כן, זה מי שלא חגג פסח בזמן, חוגג באייר.
- יפה, אז מי שחוגג את פסח שני הוא גם עושה שרפת חמץ באייר.
- אוקי.
- אז נהגו לחבר את המדורה של שרפת החמץ המאוחרת יחד עם המדורות של ל"ג בעומר כדי לחסוך באש ולא לגמור על שכבת האוון בבת אחת, בסוף הרי יש לנו רק כדור ארץ אחד.
- חשבתי שלא אכפת לנו מהאוון.
- זה אליבא דההסבר הקודם. לפי ההסבר הנוכחי אנחנו דווקא מאוד לחוצים על שכבת האוון. לעובדה ולשומרה כתוב בבראשית, זה דאורייתא.
- יפה מאוד.
- תודה.
- אבל אני די בטוח שבפסח שני מותר לאכול חמץ.
- אה. מותר כמובן, ידעתי את זה.
- אז מה?
- דריוש גזר שאסור לאכול חמץ בפסח שני שמא יבוא לידי אכילת חמץ בפסח ראשון.
- פשפש, נשמע דוס דריוש.
- כן, לא סתם הוא התנגד לתנועת נוער מעורבת.
- אתה יודע מה אני חושב, אבא?
- שדריוש הזה היה דמות יותר מורכבת ממה שמפרגנים לו?
- לא, אני חושב שאתה מתבייש להגיד שאתה לא יודע למה עושים מדורות בל"ג בעומר כי אתה מעולם לא חשבת לשאול את זה בעצמך. אז אתה מובך פעמיים. פעם אחת על זה שאתה לא יודע, ופעם אחת על זה שלא שאלת בעצמך.
- כל הכבוד!
- מה?
- עברת את המבחן. עכשיו אתה מבין את החשיבות של לשאול שאלות בל"ג בעומר!
- לשאול שאלות זה בליל הסדר.
- לכל הרוחות.
- הלכתי לאמא.
- תמסור ד"ש. אגב, ביצה בליל הסדר זה זכר לקורבן חגיגה.
- ואללה.
- מה ששמעת.
- בדקת בצ'אט ג'יפטי?
- כן.

מזל שתלמידיו של רבי עקיבא פסקו מלמות בל"ג בעומר, כי אם הם היו ממשיכים זה היה מעיב על החגיגות

אני: בוקר טוב, הנה הילד גננת: מרגיש קצת חם
אני: המממ, תני לזה 20 דקות גננת: מה ישתנה בעוד 20 דקות?
אני: ישתנה
גננת: יכול להיות שדחפת לו נורופן הרגע?
אני: מה פתאום? אני פשוט אופטימי מטבעי
גננת: ומתי ההשפעה של האופטימיות הזאת חולפת בדרך כלל?
אני: משהו כמו שש שעות גננת: תבוא בעוד ארבע אני: סגור

בשבתות ארוכות כאלה אפילו רבנו תם לא מוציא שבת לפי רבנו תם

אני: יאללה ל"ג בעומר, אפשר סוף סוף לחזור להתקלח אשתי: אתה מתכוון להתגלח אני: אה... כן

HAZORFIM
— SINCE 1952 —

SAVE THE DATE

SAVE THE MONEY

כמוטים דגם קומו
מצופה כסף | 36 ס"מ

רק 999 ₪

~~1,599~~ ₪

ל-30 רוכשים ראשונים*

עד 30%

על קולקציית
מתחתנים

חדש

ירושלים | בני ברק | תל אביב | חיפה | רעננה | נתב"ג | כפר דניאל

WWW.HAZORFIM.CO.IL // 074-7809175

המבצע בתוקף בין התאריכים י"ז באייר-ט' בסיוון, 15.5-5.6, או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם. לא כולל פריטי LEGACY. ללא כפל מבצעים. ללקוחות המועדון או למצטרפים חדשים בלבד, בלעדי לחנויות הרשת, מוגבל לזוג כמוטים אחד ללקוח.

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

הזיק של הזיץ

פעם היו יושבים ליד המדורה, מתווכחים על ערכי הציונות ומתכננים איך תיראה המדינה היהודית שבדרך. וגם היום אותו דבר, בערך

לא מרשים. אבל באופן כללי ההתיישבות נותרה כבעבר נשמת אפה של הציונות, המדינה בהחלט מעודדת כל אחד מאיתנו להתיישב ליד הטלפון ולנסות לקבל שירות ממשרד ממשלתי, להתיישב על כביש ולחסום אותו, או סתם להתיישב בתחנת אוטובוס ולהתיישב עד קץ כל הימים.

אבל בכל שאר התחומים העקרוניים אותם עקרונות. קו הגבול עובר בדיוק במקום בו חורשת המחרשה, נו, הכלי המצחיק הזה שאנחנו רואים במוזיאון כשוועד העובדים מארגן למשרד יום כיף עם ארוחת צהריים דשנה על מדורה. זאת אומרת מעשנה. באופן כללי אנחנו ישראלים אז אין לנו ממש גבולות, חוץ מהגבול של נתב"ג שעליו אנחנו שומרים בקנאות ואם נופל בתוכו טיל מתימן אנחנו מיד יוצאים להתקפת נגד, כי זה, איך לומר, באמת עובר כל גבול. אם יירו על נתב"ג ייפסקו הטיסות, ואם ייפסקו הטיסות - איך נברח מפה עם הדרכון הור שלנו כדי לשמור על ערכי הציונות?

מחמדת נשאר רק חם

ולכן, נאמנים לעיקרון שהביטחון בראש סדר העדיפויות ורק אנחנו מחליטים על עצמנו, ברור לראשי המדינה ומערכת הביטחון שאנחנו לא רוצים לכבוש את רצועת עזה, ואם נכבוש לא נישאר שם. ואם נישאר זה יהיה רק כדי ללחוץ על חמאס לעשות איתנו עוד עסקה בחסות ארצות הברית, קטאר, מצרים וסעודיה, כי רק אנחנו אדונים לגורלנו. הוויכוח הוא רק מי ישלוט בעזה ביום שאחרי חמאס - האם כוח של סעודיה, האמירויות ומרוקו בשיתוף הרשות הפלשתינית וחמאס? האם מצרים תיקח חסות ותנהל את הרצועה בשיתוף הרשות הפלשתינית, החמאס והג'האד? או אולי באמת ניתן אותה לטרמפ, והוא כבר יעשה שם סדר בשיתוף הרשות הפלשתינית וחמאס, שישנה זמנית את השם שלו למשהו כמו "האגודה הפלשתינית לחסד וצדקה"? דבר אחד בטוח: מי שחולם על התיישבות בעזה הוא אוכל מוות משיחי שבוגד בערכי הציונות. וגם השיר הזה, תסלחו לי, "פה בארץ חמדת אבות", אידיטי לגמרי. מה זאת אומרת "פה"? מה הדבקות החולנית הזאת באדמה? למה פה? מה יש פה שאין במקום אחר, חוץ ממלחמות ושרב וביביסטים?

"בארץ"? נו באמת, הארץ לא שלנו ואין לנו מה לחפש פה. מה, אתם לא קוראים 'הארץ'?

"חמדת אבות"? קודם כול למה אבות ולא אימהות. ומי הסמיך אתכם להגדיר מי אבא, מי אמא ולמה צריך אותם בכלל? והקטע של "חמדת", אויש, דת היא עניין כל כך פרימיטיבי. צריך להעיף את הדת, ואז מ"חמדת" יישאר רק חם, שזה בדיוק מה שקורה פה בגלל משבר האקלים שהבאתם עלינו, אתם והדת חמומת המוח שלכם.

"תתגשמה" מילה מגושמת. "כל התקוות" מייאשות, ותקווה זה בכלל שם של ביביסטית. "פה נחיה"? נו, גם כן חיים. "פה ניצור" - יותר בכיוון של מצור. "חיי זוהר" נשמע כמו סרט על החיים של אתם יודעים מי, למה שלא תהרגו אותנו עם אייל גולן וזהו. "חיי דרור" בא בחשבון, בתנאי שמחליפים את הדרור בדמוקרטיה כפי שיצחק עמית מפרש אותה. ומורידים את "פה תהא השכינה שורה" המשיחי ואת "פה תפרח גם שפת התורה" שעושה פריחה.

אבל חוץ מזה אחלה שיר, גם בימינו.

אם כי חייבים להודות שעל העברית עדיין שומרים פה בקנאות, בביקור האחרון שלי בקניון ספרתי שלוש חנויות שהשם שלהן היה בעברית. לפעמים אני אפילו מצליח לשמוע מישהו אומר משפט שלם (!) שלא מעורבות בו מילים לועזיות.

כל כך הרבה שנים מאז הקמת פתח תקווה, דגניה וכל השאר, אנחנו עדיין שומרים בקנאות על הערכים שהביאונו עד הלום. עדיין דבקים באדמה, עדיין מקדשים את ההתיישבות, לוקחים את גורלנו בידינו, מקפידים לדבר רק עברית, עדיין יושבים מסביב למדורה ומתווכחים בלהט, כמו בימי קדם של החלוצים והפלמ"ח.

או שאולי בעצם הכול היה צ'יזבט. ●

מדורות מדליקים רק באיילון ורק כדי לשרוף את המדינה, ככה שזה לא פוגע באיכות הסביבה. המחאה באיילון

"חמדת אבות"? קודם כול למה אבות ולא אימהות. ומי הסמיך אתכם להגדיר מי אבא, מי אמא ולמה צריך אותם בכלל? והקטע של "חמדת", אויש, דת היא עניין כל כך פרימיטיבי. צריך להעיף את הדת, ואז מ"חמדת" יישאר רק חם, שזה בדיוק מה שקורה כה בגלל משבר האקלים שהבאתם עלינו, אתם והדת חמומת המוח שלכם

אומרים שהכול התחיל לפני 120 שנה בערך בחולות הלוהטים של השפלה, כשצעיר יהודי אחד ראה יהודי אחר יושב ליד מדורה ומנסה להתחמם לאורה, למרות שזה היה אמצע הקיץ. "אפשר להצטרף?" שאל היהודי ביידיש.

"נו קום, זיץ. בוא שב", אמר הראשון, שעלה לבדו מרוסיה וחישש דרך להעביר את הזמן עד שימצאו את הפלאפונים. עד מהרה הצטרפו אליהם עוד צעירים וצעירות בני ובנות העלייה השנייה, והתווכחו בלהט על האנטישמיות הגואה באירופה, על סיכוינו באירויזיון ועל בני העלייה הראשונה שמעדיפים להעסיק פועלים ערבים רק מפני שהם לוקחים פחות כסף ועובדים טוב יותר.

"בבוקר אני נוסע לסג'רה", בישר בהתרגשות אחד המסובים, "מקימים שם חווה חקלאית חדשה".

"איפה זה סג'רה?"

"ליד עפולה".

"איפה זה עפולה?"

"לא יודע, עוד לא הקימו אותה".

"ומה עושים בחווה החקלאית הזאת?"

"מה שפה, יושבים מסביב למדורה ומתווכחים. אבל שם לא נהיה תלויים בחזירים הקפיטליסטים האלה שלא מוכנים להעסיק אותנו רק בגלל שאנחנו לא אוהבים לעבוד".

החווה החדשה הלהיבה מאוד את החבורה, ואכן עם עלות השחר שלושה מהם נרדמו על החול, חמישה הצליחו לסדר לעצמם ג'וב במנגנון הפקידותי של התנועה הציונית ביפו וכל השאר נסעו לאמריקה. חוץ משניים שבאמת עלו אל הגליל התחתון, שם ישבו ערב ערב ליד המדורה, מברכים זה את זה ב"קום, זיץ" והוויזים בדמיונם את המדינה היהודית שבדרך.

"במדינה שנקים נהיה אדונים לגורלנו", קבע אחד החלוצים, "לא נהיה עוד תלויים בגויים ובמעסיקים אוהבי כסף".

"במדינה שלנו", אמר חלוץ שני, "ההתיישבות תהיה קדושה. קו הגבול יעבור במקום בו תחרוש המחרשה".

"במדינה העברית", לחש השלישי, "נדבר אך ורק עברית".

"חברים", הודיע החלוץ הרביעי בחגיגות, "אני גווע ברעב. נשאר אולי קרטושקע או איזה ציבעלע קטן?"

לא מחרשה, מעשנה

בתוך שנים ספורות כבשו בני העלייה השנייה והשלישית את הנהגת היישוב, הפריחו את השממה, הקימו יישובים וייסדו כוח צבאי מאולתר כדי להגן על הארץ מפני הערבים והרוויזיוניסטים. גם החינוך והתרבות לא הונחו, וכל ילד למד על הקשר שלנו לארץ באמצעות התנ"ך, על יהודה המכבי ועל בר כוכבא הגיבור שמרד ברומאים ורכב על אריה. השיר "פה בארץ חמדת אבות תתגשמה כל התקוות" הפך ללהיט בגני הילדים, בבתי הספר ואפילו בקרב לוחמי הפלמ"ח, שכבר לא דיברו ביידיש אבל עדיין עשו קומזיץ, שרו, התווכחו וחלמו כיצד יקימו מדינה יהודית עצמאית ויתחמקו מיוסקה שמנסה למנוע מהם לסחוב תרנגולות מהלול של הקיבוץ.

השנים חלפו, המדינה היהודית קמה, והנה 77 שנים לאחר הקמתה אפשר לומר בבירור שהיא לא זזה אפילו מילימטר מהעקרונות שהתוו מייסדיה. כלומר, נכון שהיום כבר לא מתווכחים על ערכי הציונות מסביב למדורה, כי מדורות מזהמות את כדור הארץ ול"ג בעומר זה בכלל עניין פגאני. וחוץ מזה למה להתלכלך בעשן ולהתחכך באנשים (איכס) כשאפשר לשבת מתחת למזגן בבית ולדבר עם בינה מלאכותית. מה עוד שכבר מזמן כולם יודעים שיהודה המכבי היה פשיסט, בר כוכבא היה נער גבעות אסוני, ומדורות מדליקים רק באיילון ורק כדי לשרוף את המדינה, ככה שזה לא פוגע באיכות הסביבה.

האמת היא שבכל מקרה אין איפה להדליק מדורות, כי הערים העבריות גדושות בבניינים צפופים ובשטחים הפתוחים המעטים שנותרו אסור לבנות, הן כדי לשמור על האקולוגיה והן מפני שהבדואים

אקדמיה בגובה העיניים

SRA.

29.5 יום פתוח

12:30–17:30 🕒

הרשמה בחינם:

1-800-344-544

האקדמיה
צפת

הורות חדשה במציאות דיגיטלית מתקדמת

חשבנו שראינו כבר הכול, אבל השינויים הדרמטיים שחלו בהורות בעידן הדיגיטל והבינה המלאכותית מביאים איתם אתגרים חדשים. ההצפה גדולה, אבל גם הפתרונות החדשניים והטכנולוגיים שניתנים כיום הופכים להיות שותפים חכמים ודינמיים שמקלים מאוד על ההתמודדות החינוכית // **מירי בן־דוד לוי**

בהיסטוריה אנחנו מגדלים ילדים בעולם שבו הטכנולוגיה מתפתחת מהר יותר מיכולתנו להסתגל אליה. "ההבדל המשמעותי ביותר הוא שפעם ההורים היו המומחים בכל תחום בחיי ילדיהם, והיום הילדים שלנו שוחים בטכנולוגיה בטבעיות שאנחנו יכולים רק לחלום עליה. בנוסף לכך, פעם הגבולות היו ברורים והיה קל יותר לשלוט במה שילדינו נחשפים אליו. היום בכף היד של ילדינו נמצא העולם כולו, על הטוב והמטריד שבו, ואנחנו נדרשים לפתח סוג חדש של הורות - כזו שמבוססת פחות על שליטה ויותר על הכוונה, פחות על הרצאות ויותר על שיח פתוח."

מה הם האתגרים הרגשיים והחינוכיים העיקריים שהורים מדווחים עליהם כשמדובר בהתמודדות עם זמן מסך ותכנים ברשת? "העידן הדיגיטלי מפגיש אותנו עם אתגרים רגשיים וחינוכיים מורכבים מאוד. במקום הראשון נמצא הקושי בהצבת גבולות, והתחושה המתסכלת שכל שיחה על מסכים הופכת למאבק כוח מתיש. הורים מספרים על תחושת חוסר האונים מול מה שהילדים נחשפים אליו - חלקם מכירים בקושי להתחרות באלמנט הממכר שהמסכים מספקים, אחרים מודאגים מהשפעת התכנים על ערכי המשפחה והבית. רבים מתארים את התסכול שבלראות איך המסכים משפיעים על מצב הרוח של ילדיהם, כאילו לחצו על מתג: שמחה כשהם מול המסך, ותסכול, חוסר סבלנות וכעס ברגע שמבקשים

הוא רץ למסך כדי לטשטש את התחושות הלא נעימות."

לאור העיסוק שלך בנושא ביומיום, מה חשוב לך להגיד להורים?

"העידן הדיגיטלי דורש מאיתנו כהורים לאמץ גישה חדשה - לא רק לפקח על זמן המסך, אלא להיות נוכחים רגשית וחינוכית בתוך עולמם המקוון של ילדינו. זו נוכחות הורית דיגיטלית, המבוססת על שלושה תפקידי ליבה: תיווך, ויסות והגנה. בתיווך אנחנו שואלים, מתעניינים ומעודדים את הילדים לחשיבה ביקורתית. למשל, כשילד מקבל סרטון בווטסאפ נלמד אותו לשאול: ממי זה הגיע? האם זה אמיתי? האם נכון להפיץ את זה הלאה? בוויסות - חשוב ליצור עוגנים יציבים מחוץ למסכים, כמו חוגים, תנועות נוער ואתגרים מצמיחים. דברים כאלה הם קריטיים לפיתוח הדימוי העצמי של הילד. ובמקרים קיצוניים של התמכרות או פגיעה בתפקוד - תפקידנו כהורים הוא להגן, לזהות בזמן, ולשלב כוחות עם גורמים חינוכיים או טיפוליים. הורות דיגיטלית אינה דורשת שליטה מלאה אלא נוכחות חכמה, עקבית ורגישה שמתאימה את עצמה למציאות החדשה."

אתגר עצום לגבולות המשפחתיים

יעל שחר, מנכ"לית הורים ומאמנת לצריכה דיגיטלית והרגלים בריאים, אומרת כי לראשונה

עם מסר שלא בהכרח מתאים לעולמו הרגשי. למשל, דוגמה שאני פוגש הרבה בקליניקה: נערה שמספרת להוריה שהיא מתייעצת עם בינה מלאכותית כיצד להתנהל מול חברות. הורה שיבחר לומר 'את יודעת, גם לי יש שאלות שלא תמיד קל לי לדבר עליהן' יוצר רגע של קרבה ולא רגע של שיפוט."

לדברי ד"ר סלע, המסכים הם גם הזדמנות מצוינת לבקש מהילד ללמד אותנו משהו חדש - החל מרובלוקס ועד טיקטוק. העמדה שבה הילד מלמד את ההורה היא עמדה מעצימה מבחינה התפתחותית ועשויה להביא לשיח פחות מתנגד.

"הפגיעה של הטכנולוגיה בתקשורת בין ההורה לילד מתרחשת כאשר הטכנולוגיה הופכת תחליף לנוכחות, למשל כשילד בוכה ומקבל אוטומטית מסך כהרגעה. במקרה כזה הטכנולוגיה עלולה לפגוע בהתפתחות הוויסות העצמי ובקשר הבין־אישי. במחקר שעשינו באוניברסיטת תל אביב הראינו שככל שיש פחות נוכחות הורית רגשית מול הילדים, הם מרגישים עצובים יותר ופחות מווסתים רגשית, ובשל כך מנסים לטשטש את הכאב הרגשי באמצעות שימוש יתר במסכים. כלומר, יש כאן תהליך שמתרחש אצל משפחות רבות - שהמסך הופך להיות מטשטש של תסכול, עצב או כאב רגשי שהמקור שלהם הוא בכלל בהתמודדויות של הילד במרחבים ההתפתחותיים שלו. אבל כאשר ההורה עצמו לא מעניק לילד מקום להכלה,

השימוש האינטנסיבי של ילדים במסכים כמעט בכל גיל בעשור האחרון יוצר אתגרים רגשיים וחינוכיים גדולים", קובע ד"ר ירון סלע, פסיכולוג קליני מומחה ועמית מחקר במרכז לפסיכולוגיה של האינטרנט באוניברסיטת רייכמן. "בעיניי, אפשר לסמן שני אתגרים עיקריים. הראשון נוגע למה שעלול לקרות כשהילד שלנו במסך, והשני הוא מה לא קורה כשהילד במסך."

ד"ר סלע אומר כי הכלים הקלאסיים של ההורות - אהבה, גבולות, הקשבה ודוגמה אישית - הם כמו מצפן: הם לא מתיישנים לעולם, אבל כדי לנווט ביער הטכנולוגי של היום צריך גם מפה מעודכנת ויכולת ניווט דינמית. "בעולם שבו ילדים מתייעצים עם הבינה המלאכותית על דימוי גוף, מבקשים טיפים רומנטיים מסרטוני טיקטוק ומנהלים שיחות עומק עם חברים באמצע הלילה בוואטסאפ, ההורה הקלאסי שנשאר עם המנטרה של 'תסגור את המחשב בעשר ולך לישון' נשאר מאחור. המפתח לקידום שיח פתוח עם ילדים ובני נוער על עולמות הדיגיטל טמון בגישה שמכבדת את המומחיות שלהם ולא מבטלת את הידע שלהם. הגישה החדשה לא מבטלת את הישן אלא מוסיפה עליו. למשל, ללמד את הילד שכאשר הוא מקבל עצה מהבינה המלאכותית, כדאי שישאל את עצמו או את ההורים שלו האם העצה הזאת בכלל מתאימה לו. ילד שמקבל את 'העצה הנכונה' ממכונה, אך אין לידו הורה שישב איתו ויעזור לו לפרש, לעבד, לאתגר, נותר

להתנתק. הורים רבים חולקים שהם מרגישים אשמה כשהם משתמשים במסך כבייביסיטר, למרות שלפעמים הם פשוט צריכים רגע של שקט.

"האתגר הכבד מכול הוא אולי תחושת הפער, כשהילדים מדברים בשפה שאנחנו בקושי מבינים, וכשהנורמות שהם נחשפים אליהן ברשת רחוקות לפעמים מהערכים והמסורת שאנחנו מנסים להנחיל בבית. פרט לכך, כשכולנו שקועים במסכים, איכות התקשורת נפגעת - יש פחות שיחות עומק, פחות קשר עין, פחות רגעים של סתם להיות יחד, שהם הבסיס לקשר בריא.

"גם נושא האמון מורכב מאוד. כשילד מרגיש שההורה לא באמת מבין את עולמו הדיגיטלי, הוא עלול לבחור בדרך הקלה - להסתיר, לעקוף או להערים על המערכת. הורים רבים מספרים לי שהם מגלים בדיעבד על אפליקציות שהילדים משתמשים בהן או תכנים שנחשפו אליהם, או את העובדה שהם ממשיכים מעבר לגבולות המוסכמים, וזה מערער את האמון ההדדי.

"בנוגע לגבולות - החיבור נון־סטופ למכשירים ולרשת הוא אתגר עצום לגבולות המשפחתיים בבית. מה שהיה ברור פעם, וקל יותר לניהול, נהיה פתאום מאבק יומיומי שמלווה במשא ומתן אין־סופי. 'עוד חמש דקות', 'אבל אצל אמא של נועה מותר' וכו'. זה יוצר מתח מתמיד בבית ומעכיר את היחסים".

הורים רבים מתארים תחושת חוסר אונים מול העולם הדיגיטלי. איך את ממליצה להם להתמודד עם התחושה הזאת בלי לוותר על הסמכות ההורית?

"חוסר האונים שההורים מרגישים מול העולם הדיגיטלי הוא אמיתי ומובן, משום שהילדים שלנו בקיאים בטכנולוגיה הרבה יותר מאיתנו. אבל חשוב להבין שסמכות הורית לא נמדדת בידע טכני, אלא בגישה ובקשר. אחת הדרכים האפקטיביות להתמודד בלי לוותר על סמכות היא לא לפחד לומר 'אני לא מכיר את האפליקציה הזאת, תוכל להסביר לי?' - ואפילו ללכת צעד קדימה: 'לפני שנחליט אם מורידים אותה, תכין לי מצגת קצרה. תלמד אותי מה עושים שם, איך האפליקציה מרוויחה כסף, ואיך היא שומרת על פרטיות'.

"זה מעביר מסר ברור: אנחנו לא אומרים 'לא' מתוך פחד או בורות, אלא מלמדים תהליך של קבלת החלטות אחראית. ברגע שהילד צריך להסביר - הוא גם מבין טוב יותר את ההשלכות, ואנחנו מקבלים הזדמנות לחנך, לא רק לפקח. חשוב שנוכרי: הילדים שלנו צריכים אותנו לא בגלל הידע הטכני שלנו, אלא בגלל החוכמה, הניסיון והאהבה שלנו. אלה לא השתנו בעידן הדיגיטלי".

האם לדעתך הכלים הקלאסיים של ההורות מספקים בעידן של AI ורשתות חברתיות, או שיש צורך בגישה חדשה?

"הכלים הקלאסיים של ההורות - הקשבה אמיתית, גבולות ברורים, דוגמה אישית ואהבה ללא תנאים - הם הבסיס הכי חזק שיש גם בעידן של בינה מלאכותית ורשתות חברתיות. השינוי הנדרש הוא לא בכלים עצמם, אלא באופן שבו אנחנו משתמשים בהם. אנחנו צריכים לעבור מהורות סמכותנית שמבוססת על שליטה, להורות מעצימה שדוגלת בהבנה ושיתוף פעולה. "כהורים, אנחנו צריכים לפתח עם הילדים שלנו יכולת לנהל שיח פתוח, נטול שיפוטיות וביקורת - שהם בדיוק הגורמים שמרחיקים אותם מאיתנו. כשילד מרגיש שהוא יכול לדבר איתנו על כל נושא בלי לקבל הרצאה או עיניים מגלגלות, הוא יותר נוטה לשתף אותנו גם בדברים המורכבים שהוא פוגש ברשת. המעבר הזה משליטה לשיתוף פעולה לא מוותר על סמכות אלא להפך, הוא מחזק אותה. כי סמכות אמיתית לא נובעת מפחד, אלא מאמון וכבוד הדדי".

כיצד ניתן לפתח שיח פתוח ואמיתי עם ילדים ונוער על השימוש שלהם בדיגיטל בלי להיתפס

כמתעורבים או לא רלוונטיים?

"המפתח לשיח פתוח עם ילדים ובני נוער הוא לזוז מעמדה של חקירה לעמדה של סקרנות אמיתית. במקום לשאול 'מה אתה עושה שם כל היום?' אפשר לנסות: 'איזה סרטון הכי הצחיק אותך?' או: 'איך זה מרגיש כשיש פחות לייקים מהרגיל?' או: 'מי היוטיובר האהוב עליך, ומה מושך אותך לעקוב אחריו?'. חשוב גם להקשיב בלי להיבהל. כשילד משתף בתוכן מטריד שראה, הרבה פעמים התגובה האוטומטית שלנו היא להזדעזע או לכעוס. בסדנאות להורים אנחנו לומדים שתגובה כזאת רק מרחיקה אותם משיתוף בהמשך. במקום זאת אפשר לנסות: 'וואו, זה באמת לא היה צפוי, מה הייתה התחושה שלך כשראית את זה?'

"ואולי הכי חשוב - כדאי שהשיח הזה ייבנה לאורך זמן. השיח לא מתחיל בגיל ההתבגרות, אלא הרבה קודם, ברגעים הקטנים של היומיום, כשאנחנו מראים לילדים שלנו שאנחנו פתוחים לשמוע ולשתף, גם בדברים הפשוטים וגם בדברים המורכבים יותר. מה שנרצה להעביר להם זה שהם יכולים לדבר איתנו על הכול. ואם אנחנו נשתף אותם בדברים שקורים לנו או בטעויות שאנחנו עושים, הם לא יפחדו לספר כשלהם זה קורה, כי זו לא אשמתם, זה קורה לכולם, ואנחנו לא נכעס עליהם או נעניש אותם אם יספרו".

האם את רואה ערך בשילוב של טכנולוגיות בתוך מערכת היחסים ההורית, או שקיים סיכון בהחלפת השיח בטכנולוגיה?

"לטכנולוגיה יש מקום חשוב בקשר שבין ההורה לילד כשהיא תומכת בו, לא כשהיא מחליפה אותו. היא יכולה להפוך לאמצעי של קרבה, כמו למשל הודעה מעודדת, סרטון מצחיק או שיחה משותפת על תכנים שילדים צורכים. הבעיה מתחילה כשמשתמשים בטכנולוגיה רק לשליטה. כלים כמו אפליקציות סינון הם חשובים, אך הם חייבים להיות מלווים בשיח על ערכים, הסברים ובניית אמון. זו בדיוק המהות של האקדמיה להורות בעידן הדיגיטלי של אינטרנט רימון - לשלב טכנולוגיה עם העצמה ההורית.

"הטעות הרווחת היא לראות במסך אויב ולהיאבק רק על זמן שימוש. לא כל מסך שווה, וזה תלוי מה הילד עושה, מתי ואיך. שעתיים ביוטיוב לא דומות לשעתיים של אינסטגרם לפני השינה, וחצי שעה של למידה לא שוות ערך לחצי שעה בטיקטוק. במקום להשקיע את האנרגיה בלהיות 'הורה שוטר', כדאי להשקיע בבניית ביטחון עצמי ודימוי חיובי - אלה מגינים על הילד הרבה יותר מכל חסימה. ילד עם חוסן פנימי מושפע פחות מהלחצים ומההשוואות של העולם הדיגיטלי".

אז מה מומלץ?

"לעבור משליטה לשיתוף פעולה. זוכרים איך אהבנו כשהורינו התעניינו בתחביב שלנו? כך גם כאן. פשוט להתעניין ולהיות סקרנים: 'מה זה המשחק הזה שאתה כל כך אוהב?', 'וואו, אתה מוכן להראות לי איך עושים את הדברים המגניבים האלה בטיקטוק?'. כשאנחנו מביעים עניין אמיתי במה שהם עושים שם, משהו קסום קורה - הם פתאום מוכנים לשתף. הם מרגישים שאנחנו רואים אותם, לא רק את המסך".

לאפשר להורה להיות נוכח במרחב הדיגיטלי

יריב פאר, מנכ"ל אינטרנט רימון, מסביר איך מתמודדים באינטרנט רימון עם האתגרים החדשים של ההורות הדיגיטלית. "העולם הדיגיטלי מתפתח במהירות, ואיתו גם האתגרים שהורים מתמודדים איתם ביומיום. ילדים נחשפים למגוון עצום של תכנים, אפליקציות ודרכי תקשורת, ולעיתים קרובות הרבה מעבר למה שההורים מספקים לעקוב אחריו. באינטרנט רימון אנחנו רואים בכך אחריות, לא רק כהורים בעצמנו, אלא גם כספק טכנולוגי שמבין את

”

ד"ר ירון סלע, פסיכולוג קליני מומחה ועמית מחקר במרכז לפסיכולוגיה של האינטרנט באוניברסיטת רייכמן: "הפגיעה של הטכנולוגיה בתקשורת בין ההורה לילד מתרחשת כאשר הטכנולוגיה הופכת תחליף לנוכחות, למשל כשילד בוכה ומקבל אוטומטית מסך כהרגעה"

”

יעל שחר, מדריכת הורים ומאמנת לצריכה דיגיטלית והרגלים בריאים: "הורים מספרים על תחושת חוסר האונים מול מה שהילדים נחשפים אליו - חלקם מכירים בקושי להתחרות באלמנט הממכר שהמסכים מספקים, אחרים מודאגים מהשפעת התכנים על ערכי המשפחה והבית"

”

יריב פאר, מנכ"ל אינטרנט רימון: "אנחנו באינטרנט רימון רואים את תפקידנו לספק פתרונות טכנולוגיים שיאפשרו להורים להיות תמיד צעד אחד קדימה - לא רק במניעה אלא גם בזיהוי מוקדם"

גודל האתגר. לכן פיתחנו את מערכת SHIELD, פתרון חדשני המאפשר שליטה וניהול של סביבת השימוש הדיגיטלית בבית. המערכת כוללת סינון אתרים ואפליקציות לפי קטגוריות או לפי אפליקציה ספציפית, התאמה של רמות סינון לכל מכשיר בנפרד, טכנולוגיית זיהוי תכנים ישירות על גבי המסך, מניעת שיתוף תכנים רגישים בווטסאפ והגנת סייבר מתקדמת. בנוסף לכך היא כוללת כלים לניהול זמן ומכסה יומית, בהתאמה לכל ילד ולכל מכשיר. SHIELD לא נועדה רק לשמור על הילד, אלא לאפשר להורה להיות נוכח, להבין מה קורה במרחב הדיגיטלי, ולשמור על איזון בין חופש, פרטיות ובקרה מותאמת אישית".

האם יש להורים ממה לחשוש בעולם הדיגיטלי ובפרט בעידן הבינה המלאכותית? ואיך אפשר להתגונן?

"עידן הבינה המלאכותית מביא עימו יתרונות רבים, אך גם סכנות לא מבוטלות - ובעיקר היכולת להפיץ מידע שגוי, תמונות וסרטונים מזויפים, ותכנים שמטשטשים את הגבול בין אמת לבדיה. ילדים חשופים לזה לעיתים על בסיס יומי, ולא תמיד הם יודעים איך להגיב. אנחנו באינטרנט רימון רואים את תפקידנו לספק פתרונות טכנולוגיים שיאפשרו להורים להיות תמיד צעד אחד קדימה - לא רק במניעה אלא גם בזיהוי מוקדם. המערכת שלנו מעניקה להורים כלים שמזהים תכנים חריגים בזמן אמת, מאפשרים התראה והתאמה של סינון לפי הקשר, ומציעים ממשק פשוט וברור לניהול ההתנהלות הדיגיטלית בבית.

"הטכנולוגיה לא תיעצר, ולכן ההגנה צריכה להיות מתקדמת, דינמית ומתאימה לשינויים המהירים. לצד זאת חשוב בעינינו גם לאפשר להורים ללוות את הילדים בחינוך לחשיבה ביקורתית ולשיח פתוח, כי לא כל אתגר נפתר על ידי חסימה, אבל כן אפשר לצמצם סיכונים באמצעות הבנה, מודעות וכלים חכמים".

הטכנולוגיה מתפתחת כל הזמן - איך הורה יכול להתמודד נכון עם כל השינויים?

"הורים רבים מרגישים שהם מאבדים שליטה על מה שקורה בטלפון או בטאבלט של הילד,

וזה טבעי. אבל ההתמודדות עם השינויים לא חייבת להיות לבד. אינטרנט רימון לא מסתפקת בפיתוח מוצרים אלא גם בליווי ההורים בתהליך עצמו. לצד השירותים הטכנולוגיים שלנו, השקנו את אקדמיית SHIELD להורות דיגיטלית - מסלול ייחודי שמעניק להורים כלים מעשיים להתמודדות עם אתגרי המסכים, התכנים והמרחב החברתי הדיגיטלי. ההורים לומדים איך להציב גבולות, איך לדבר עם הילדים בגובה העיניים, ואיך להישאר מעורבים - גם כשהטכנולוגיה משתנה כל הזמן. השילוב בין פיתוח טכנולוגי עדכני ובין ליווי והדרכה הורית הוא מה שמאפשר להורים להחזיר לעצמם את השליטה - ולנו, כחברה, להמשיך ולהוביל את התחום מתוך ראייה מערכתית".

מה הם הערכים שמובילים אתכם כשאתם מפתחים פתרונות להורים?

"הכול מתחיל בבית - במשפחה שמבקשת להעניק לילדים מרחב דיגיטלי בטוח, חכם ומבוקר. אבל מהבית ממשיכים הלאה - אל אחריות גדולה יותר שמונחת גם על כתפינו כספק טכנולוגי. אינטרנט רימון רואה בתפקיד שלה לא רק לספק שירות אינטרנט, אלא להוביל את תחום ההגנה הדיגיטלית ולהציע את הפתרונות החדשניים והמתקדמים ביותר להתמודדות עם האתגרים הדינמיים של העידן הזה. "אנחנו מחויבים לעמוד תמיד בקדמת הטכנולוגיה, ולא להשאיר את ההורים לבד בזירה שמשתנה מיום ליום. לכן אנחנו משקיעים כל הזמן בפיתוח מערכות סינון, הגנה וניהול מתקדמות, שמתעדכנות באופן שוטף, כדי לוודא שלקוחותינו מקבלים לא רק שקט נפשי אלא גם פתרונות שמבינים את המציאות הדיגיטלית ומספקים מענה שלם - מהתוכן, דרך הזמנים ועד לאופי השימוש.

"גם כשאנחנו מתמקדים בטכנולוגיה, אנחנו לא שוכחים לרגע את האדם שבקצה - את ההורה שמחפש דרך להיות שם בשביל הילד שלו. אנחנו לא מפתחים רק כלים אלא מפתחים אמון, נוכחות ותחושת ביטחון בעולם שממשיך להתקדם כל הזמן".

"חייתי בקצה של
המתירנות, וראיתי שזה
מוביל לכאוס חברתי
ונפשי". שי גולדשטיין

לעצבן את הקפליסטים

עד הקורונה היה גם שי גולדשטיין חלק מהברנז'ה השמאלנית והמתירנית, עם קריירה ענפה בתקשורת ובסאטירה. אבל כשהבין שמהווה בהתנהלות שם לא בדיוק דמוקרטי, הוא עבר צד לא רק לימין אלא גם לאמונה. כיום, כשהוא משדר בפריים־טיים של התקשורת הימנית, הוא מכנה באומץ את חיצו הסאטירה שלו היישר אל מחאת קפלן

הדס צורי // צילום: שלומי יוסף

לריאיון עם שי גולדשטיין אני מגיעה באיחור לאחר שתנועת הרכבות הופסקה בעקבות נפילת הטיל בנתב"ג. כשאני מגיעה ללובי של ערוץ 14 הוא מבקש ממני לחכות, "כי אני חייב לסיים משהו". הוא מרוכז וכותב במרץ, וכשהוא מסיים אני שואלת אם הייתה לו פתאום מוזה שלא רצה לפספס. "אני כותב תסריט לסרט קולנועי", הוא אומר. "אני רוצה לעשות סרט על קרב הגבורה של סגן השר אלמוג כהן באופקים ב־7 באוקטובר. הסיפור של אופקים הוא סיפור שלא סופר, למרות שהיו שם קרבות הרואיים וסיפורי גבורה בלתי נתפסים. באופקים נרצחו יותר מ־50 איש באותו יום, אבל כמעט לא מדברים על מה שהיה שם". התסריט עדיין בחיתוליו, אבל גולדשטיין כבר יודע לומר לי שהבמאי יהיה חברו נתי רביץ וכי הוא עצמו מתכוון לשחק בסרט.

מאיפה הגיע הרעיון לכתוב תסריט כזה?

"אלמוג סיפר לי את הסיפור המדהים של אופקים", הוא אומר. "בעיניי, חבר כנסת שיוצא להילחם במחבלים זה סיפור חזק מאוד. הוא סיפר לי איך במהלך הקרבות הוא כל הזמן חשב על כך שאסור לו להיפגע בגלל שהוא חבר כנסת. הרי ברור שרצח או חטיפה של חבר כנסת זה הישג בלתי נתפס לחמאס, וזה חתיכת קונפליקט שהוא היה צריך להתמודד איתו בזמן שנלחם על חייו ועל חיי משפחתו". יש כל כך הרבה סיפורי גבורה מ־7 באוקטובר. למה דווקא הסיפור

הזה תפס אותך?

"כי אף אחד לא שמע את מה שקרה באופקים. יודעים מה קרה בבארי, בכפר עזה ובניר עוז, אבל לא יודעים על הקרבות שהתנהלו באופקים. מכירים את הסיפור של רחל מאופקים, שגם את זה אני מכניס לתסריט, אבל לא את שאר גיבורי אופקים שיצאו להגן על הבית. חוץ מזה, חבר פרלמנט שיוצא להילחם במחבלים זה סיפור מטורף".

את הלהט שבו כותב גולדשטיין את התסריט החדש אפשר לפגוש בכל תחומי היצירה שהוא עוסק בהם - בסאטירה, במשחק, בכתיבה ובשידור. כבר שנים רבות הוא מוכר לצופים ולמאזינים מתחנות הרדיו והטלוויזיה הלא ימניות במיוחד, אבל למרות שהיה בעומק הברנז'ה הוא לא חשש להביט למציאות בעיניים ולעבור תהליך התפכחות שהחל דווקא בתקופת הקורונה.

"גיליתי שאתם פשיסטים"

שי גולדשטיין, בן 56, נשוי ואב לבן, מתגורר בכוכב יאיר. הוא איש תקשורת ותיק, תסריטאי, מפיק, שחקן וסאטיריקן. את דרכו התקשורתית החל ברדיו, ועד היום הוא אוהב את המדיה הזאת ומשדר מדי יום בתחנת הרדיו גלי ישראל. הוא היה ממקימי

נהדר, נהדר, אני שמחה.
-אתם יודעים להפגין נגד נתניהו

"העובדה שבשמאל מתעצבנים ממנה, מראה שהיא נוגעת בנקודות אמיתיות". גולדשטיין בתפקיד ברוריה הקפלניסטית

"מודה אני במקום כדור הרגעה

המעבר שעשה גולדשטיין בין העולמות נמצא גם על הרצף האמוני. כך למשל הוא כתב לאחרונה, לאחר שצפה בריאיון עם שר הביטחון לשעבר יואב גלנט: "המדינה הזאת היא נס. כל הגנרלים האלה הם ההוכחה שיש השגחה עליונה, כי עם ההשגחה שלהם היינו נכחדים כבר מזמן. תקשיבו לגלנט ותודו להשם יתברך".

הרבה פעמים המעבר מהשמאל לימין טומן בחובו גם חיזוק הקשר ליהדות ולמסורת. גם לך זה קרה?

"בתקופה האחרונה אני מוצא את עצמי בכל בוקר אומר תודה לא לווהים על כל מה שיש לי", הוא משתף. "בהתחלה אילצתי את עצמי לעשות את זה, כי הרגשתי שרע לי בנשמה ושאלתי את עצמי: למה? הרי יש לי פרנסה, יש לי אהבה, יש לי בריאות, למה רע לי? למה אני לא מודה על מה שיש לי?" הוא מספר שקנה כוס קפה לנסיעות שעליה כתובות מילות השיר "מודה אני" של מאיר אריאל: "מודה אני לפניך על כל החסד והאמת והטובה והרעה שעשית עמדי ועם ביתי". "זה שיר שאני מחובר אליו המון שנים והתחלתי להגיד את זה כשאני נוהג ברכב, ופתאום קלטתי שברגע שאני אומר תודה על מה שיש לי, על הבריאות, על הפרנסה, על אשתי והבן שלי, אני מתחיל להרגיש טוב, האנרגיה שלי משתנה מ'אין לי כוח ואין לי חשק' ואני מוצא את עצמי בהודיה ובחוויית הטוב שבחיים. פעם הייתי לוקח כדור כדי להעביר את האנרגיה מתחושת חרדה ולחץ לתחושה טובה, והיום אני פשוט עובר להודיה. אחרי שאני מודה לו, אני גם מבקש ממנו שישמור עליי וייתן לי ולמשפחה בריאות וכו'".

ההודיה הזאת מעניקה לו גם פרספקטיבה למקום שבו חי ופעל בעבר: "לכן אני גם לא מתגעגע למקום שבו הייתי, כי לא הייתה לי אמונה. כשאין אמונה אז אין גם למי להודות וממי לבקש. אני רואה את האנשים שנמצאים במקום שבו הייתי, במחנה השמאל, והם כל הזמן מקטרים: הכול לא טוב. אלה אנשים שחיים ברמת החיים הכי גבוהה, מהטובות בעולם, ועדיין כל הזמן רע להם. זה בגלל שאין להם אמונה. אם אתה מאמין שיש משהו מעבר לך שמגן עליך, שומר עליך ונותן לך, והוא זה שמנהל את הכול, אז אתה צריך להודות לו על מה שיש לך וזה הופך אותך לבן אדם הרבה יותר שמח ומאושר. זה משנה את האנרגיה לגמרי ואתה הופך להיות בן אדם הרבה יותר טוב".

מתי גילית את האמונה הזאת?

של הזמרת נועה קירל וכתב: "מה זה דבר הזה? מה הפרצופים האלה? מה זה הבוטות הזו? מה זה הבגד הזה? איך קוראים לתנועות האלה? על זה הילדים שלנו גדלים? אוי לנו". לאחרונה כתב

קוריאנה פה? "הוא תודה". "זה רעיון מופרך במהותו. רק במדינות טוטליטריות צבא משרד לציבור את החדשות ויוצר תוכן שמשפיע על דעת הקהל". כיום אתה טאלנט של ערוץ 14, שנחשב

"אני לא מתגעגע למקום שבו הייתי, כי לא הייתה לי אמונה. כשאין אמונה אז אין גם למי להודות וממי לבקש. אני רואה את האנשים שנמצאים במקום שבו הייתי, במחנה השמאל, והם כל הזמן מקטרים: הכול רע, הכול לא טוב. אלה אנשים שחיים ברמת החיים הכי גבוהה, מהטובות בעולם, ועדיין כל הזמן רע להם. זה בגלל שאין להם אמונה"

גם כי "נועה קירל זו לא סחורה לילדים, נקודה. זה לא הדימוי הנשי שילדים או ילדות צריכים להפנים בגיל צעיר. קו דק וברור מוביל בין ילדה בת עשר שגדלה על הדימויים האלה לנערה בת השבע עשרה שההתנהגות המינית הפרובוקטיבית שלה מביאה אותה למקומות לא טובים ומסוכנים. תצילו את הילדות שלכם ואת הילדים שלכם גם". "חייתי בקצה של המתינויות, במקומות שבהם הכול מותר והכול אפשרי וכל אחד עושה מה שהוא רוצה, וראיתי שזה מוביל לכאוס חברתי ונפשי", הוא מעיד. "ברגע שאתה מתרחק מהמהות האמיתית שלך, שוכח מי אתה ומדמיין שאתה משהו או משהו אחר, נוצרים אצלך מתחים נפשיים וחרדות כי אתה לא מבין איך אתה אמור להתנהל בתוך העולם. אנשים הולכים לאיבוד בתוך כל התרבות הפרוגרסיבית והמיתרנית הזאת".

אבל היית בעולם הזה הרבה שנים. כנראה שבחלק מהזמן היה לך טוב.

"חשבותי שטוב לי. היום אני בן אדם הרבה יותר שלם עם עצמי והרבה פחות חרדתי ממנה שהייתי בעבר".

הרדיו האזורי באילת - קול הים האדום, עבד כמפיק ברדיו תל אביב, ובשנות ה-90 היה חלק מהצמד המצליח שי ודודו (עם דודו רפאל), שתוכנית הבוקר שלהם הפכה ללהיט גדול. הוא השתתף בסדרות טלוויזיה כשחקן וכחבר פאנל בתוכניות 'מועדון לילה' ו'רק בישראל', הנחה שעשועון עם אבי נוסבאום והיה חבר פאנל ב'פגוש את העיתונות'. גולדשטיין הוא טבעוני ועסק רבות בנושא של זכויות בעלי חיים.

בתקופת מגפת הקורונה היה ממתנגדי החיסונים וסבר שמדובר בהונאת הציבור. תקופת הקורונה גרמה לו גם למהפך פוליטי ואידאולוגי: "פתאום ראיתי את האנשים שבחרתי בהם לאורך השנים וחשבתי שהם אבירי זכויות אדם ממפלגות השמאל... הופכים לפשיסטים מטורפים. אני הייתי לא מחוסן, לא התחסנו במשפחה, ומבחינתם היה אפשר לקחת אותי כי אני לא מחוסן, לכלוא אותי בבית כלא בלי משפט ואפילו דברים גרועים מזה. המחנה שאליו הייתי שייך פתאום היה נראה לי הפוך ממה שהוא, כאילו משהו הסיר וילון וראיתי שאתם בעצם פאשיסטים", סיפר בריאיון שנתן לאחרונה לרוני קובן.

לפני כמה שנים החל גולדשטיין להתבטא באופן שלא תאם את עמדות השמאל, החל ממחאה נגד שנאת חרדים, דרך תמיכה ברפורמה המשפטית ועד תקיפת מנהיגי המחאה בקפול ותמיכה בממשלה. כיום הוא שייך מבחינה אידאולוגית ופוליטית למחנה הימין, מגיש תוכנית לילה בערוץ 14 יחד עם נועם פתחי, ומשדר מדי יום בגלי ישראל עם ארז תדמור. הוא מביא למסך דמויות סאטיריות שהוא מגלם אותן, כמו ברוריה הקפלניסטית - אשת מחאה נצחית שאמירותיה גורמות למחנה השמאל לצאת מהכלים.

עזבת את מחנה השמאל, איבדת הרבה חברים ונפרדת גם מהבונ'ה התקשורתית והאומנותית בישראל, אבל לאחרונה הלכת להתראיין אצל רוני קובן בתאגיד. התראיית כי אתה מתגעגע למקום שעזבת?

"ממש לא", הוא אומר. "הלכתי להתראיין אצל קובן, ולמרות שמיד בתחילת הריאיון הוא עקץ אותי בנוגע לביבי, הייתי מרוצה מהתוצאה. אני חושב שזה מאוד חשוב להתראיין בכל מקום ולא להשאיר את המגרש ריק. תאגיד כאן הוא ערוץ ציבורי ששייך לכולם, וצריך לשמוע שם את כל הקולות. אני לא אלך להתראיין אצל אופירה ולינוסן למשל, אבל כאן 11 זה ערוץ שגם אני מממן, ואני רוצה שישמעו בו את הקול שלי".

אתה חושב שצריך לסגור את התאגיד?
"אני בעד לשנות את התאגיד, להשאיר רק את היצירה הישראלית המקורית ולהוציא ממנו את חטיבת החדשות. התאגיד צריך להתרכז בלעשות הומור, סאטירה, הפקות של סרטים. זה ערוץ של כולם, ולכן הוא חייב להיות ערוץ שמשדר תכנים שכולם יכולים לצרוך. הוא לא יכול להיות ערוץ פוליטי. היום כל כתב חדשות הופך למגיש אג'נדות ומדברר את הדעה האישית שלו על התחום שהוא מסקר. כשאתה עובד בערוץ פרטי זה לגיטימי, אבל כשאתה עובד בשביל כל הציבור זה פסול".

ומה דעתך בנוגע לגל"צ?

"בעיניי צריך להפוך אותה לתחנה שלא מתעסקת באקטואליה, אלא רק במה שקשור לצבא. זו תחנה צבאית שאמורה לשדר לחיילים. יש ערך כלשהו בלתקשר עם החיילים ולשדר להם תכנים, אבל לא בשביל הציבור. צבא לא אמור לבדר את הציבור או לשדר לו חדשות, מה זה צפון

שפיר מגורים מצדיעה לכם! הטבות בלעדיות לחברי מועדון "בהצדעה"

עד 250,000 ₪ הנחה!

על מגוון הפרויקטים של
"שפיר מגורים" ברחבי הארץ

הפרויקט עם הגינות התלויות
בשכונת נווה רבין, אור יהודה

O₂RION
— אור יהודה —

נכנסים יחד לשכונה חדשה
שכונת תלמים, באר יעקב

**BE
YA**
שפיר בתלמים
באר יעקב

פרויקט היוקרה של שפיר על הפארק
בשכונת גדות, יהוד מונסון

גדות סביון
פרויקט היוקרה של שפיר על הפארק

המגדל הכי יפה
בפארק הים, בת ים

**SUNSET
TOWER**
פארק הים בת ים

“תמיד חיפשתי רוחניות וידעתי שיש משהו שהוא גדול ממני והוא דואג לי, אבל האמונה הזאת התחזקה לפני כמה שנים, כשהייתי בתקופה קשה. מסוג הנקודות בחיים שבהן אתה מוצא את עצמך בתחתית. הצטברו בחיי המון דברים לא טובים, ומצאתי את עצמי הכי למטה שהייתי אי פעם. הבנתי שאין לי איך לסדר את הדבר הזה בעצמי, הרמתי עיניים לשמיים ואמרתי ‘אין לי את היכולת לפתור את זה, זה מעבר ליכולתי. אתה צריך לפתור את זה. אני בדין כי לי אין יותר מה לעשות, זה לא בידיים שלי’, ואמרתי את זה מתוך אמונה אמיתית. פנית לשמיים כמו שיהודי אומר ‘שמע ישראל’. באופן מופלא ולא מוסבר, שנה לאחר מכן הייתי במקום אחר לגמרי, והכול הסתדר בלי שעשיתי כלום בשביל זה. הדברים פשוט התחילו להסתדר מעצמם על הצד הטוב ביותר. הרגשתי כאילו משהו שלח יד למטה, למקום שבו הייתי, שלף אותי והניח אותי במקום טוב. זו הייתה תחושה של השגחה שאי אפשר להסביר.”

זה מוביל אותך גם להתחזקות במסורת?

“כרגע לא”, הוא אומר, “אני מדבר עם אלוהים, אבל אני עוד לא בדיקו ידע מה היחסים שלי איתו. זה משהו חדש שנבנה ואני חוקר את זה, אבל אני מרגיש יודע שהוא שומר עליי, ושם אתה נהיה אדם טוב יותר או אתה מרגיש טוב יותר. ברור לי שאני צריך להיות טוב יותר.”

התנאי הכרחי להסכם עם חמאס

גולדשטיין גדל באילת לאב ניצול שואה מרומניה ואם ממוצא מצרי. לפני 7 באוקטובר הוא היה עסוק בחקר אירועי טבח שעברו על העם היהודי. “אבא שלי ניצל מהטבח שהיה ביאשי שברומניה ב־1941, שבו נרצחו יותר מ־13,000 יהודים. זה משהו שלא דיברו עליו בבית, והרבה שנים לא ידעתי בכלל מה זה אומר. בשנים האחרונות עניין אותי מאוד להבין ולדעת מה היה שם. התחלתי לחקור את הטבח, והגעתי לכל מיני אירועי טבח אחרים שנעשו

“אני נגד כל טרלול המגדרים הזה. למה דנה אינטרנשיונל נבחרה להדליק משואה? על איזה הישג? היא הייתה זמרת מצליחה בעבר. האם היא הדליקה משואה בגלל שהיא טרנסג'נדר? צריך להפסיק להתרפס בפני התרבות הזאת. אני חושב שהטרלול הטרנסג'נדר יצא משליטה לחלוטין. מטמיעים פה ערכים שהם חסרי כל היגיון ואין להם שום אחיזה במציאות, ובעיקר מבלבלים את בני הנוער”

בידיעה שהם יפרו אותם. זה לא חלק מהתרבות שלהם בכלל. אני מוכן לחתום על הסכמי הפסקת מלחמה, החזרת כל החטופים ואחר כך להפר אותם.”

אתה יודע שזה לא יקרה.

“אם זה לא יקרה, אז חייבים קודם כול לנצח את החמאס. כשיוצאים למלחמה המטרה העליונה היא לנצח. אם המטרה העליונה שלך היא לא לנצח במלחמה, אל תצא אליה מלכתחילה. תוך כדי זה שאתה מנצח במלחמה, אתה צריך גם להביא את החטופים. מה הדרך המדויקת לעשות את זה? אני לא יודע. אני לא איש צבא ואני גם לא מדינאי. אני לא מהכתבים האלה שיודעים להגיד במדויק מה צריך לעשות כדי להחזיר את החטופים, אבל אני יודע שבסוף המלחמה הזאת הכרחי שחמאס לא יהיה קיים יותר. אין אופציה נוספת. אם אנחנו לא מסוגלים לנהוג כמוהם ולהפר הסכמים, אז כנראה שרק לחץ צבאי יביא את החטופים. עד עכשיו רק לחץ צבאי הביא לעסקאות החטופים ולא שום דבר אחר.”

“אנחנו חייבים לנצח את המלחמה, ובמלחמה יש קורבנות. כל צורה שבה המלחמה תסתיים וחמאס עדיין יהיה קיים, משמעותה שיששראל הפסידה במלחמה הזאת ומעמידה בסכנה את כל המהות והקיום של המדינה. אנחנו לא יכולים להרשות למי שטבח בנו להמשיך להתקיים. זה יהיה חלילה אסון לדורות. על מה נגדל את הילדים שלנו? על זה שאפשר לרצוח אותנו ושגם במדינה שלנו אנחנו לא בטוחים? צריך להיות פה ניצחון בכל מחיר, כי המשמעות של הפסד הוא תחילת הסוף של המדינה.”

קשר מיוחד עם ילד מיוחד

לגולדשטיין ולרותם אשתו, מטפלת באומנות, יש בן יחיד, בר. הוא בן 22, מוזיקאי שלומד בבית הספר למוזיקה רימון ומאובחן על הרצף האוטיסטי.

“בר אובחן בגיל שנתיים כי הוא לא דיבר ולא התפתח כמו שאר הילדים. בגיל קטן מאוד הוא גילה כישרון מוזיקלי ואהבה גדולה למוזיקה. לפני שהוא התחיל לדבר הוא התחיל לזמזם מגנינות, וכשהבנו שהוא מאוד מחובר למוזיקה זרמנו איתו. בגיל ארבע התחלתי להשמיע לו קונצרטים והוא ביקש צ'לו. שכרנו לו צ'לו קטן מיוחד לילדים,

צילום: יד ושם ארכיון תצלומים

“עד 7 באוקטובר חשבתי שלעולם לא אוכל להבין מה עבר על אבא שלי”. הטבח ביהודי יאסי במלחמת העולם השנייה

הוא היה יושב מול הטלוויזיה ומנגן בצ'לו יחד עם הקונצרטים ששמע. הוא פשוט לימד את עצמו לנגן. די מהר הוא התאהב בגיטרה חשמלית ומאז הוא צמוד לגיטרה.”

כיום בר גולדשטיין עצמאי לחלוטין, ואף יוצא להגנת אביו ברשתות החברתיות כאשר זה מחולל סערה. “הכול התחיל מעוד אחת מהפרובוקציות של אבא'ה”, סיפר בר בריאיון. “לא משהו כזה חריג. הוא לא כל כך רצה לראות את נועה קירל רוקדת. כרגיל הוא עורר סערה ברשתות בסדר גודל של הוריקן קטרינה ואני בן טוב, אוטיסט עם אגו מצרי ענק, פרסומי סטורי על עד כמה אבא שלי משמעותי בחיים שלי.”

גולדשטיין הגיב להגנה של בנו בפוסט מרגש משלו וכתב: “בגיל שנתיים הבן שלי אובחן כאוטיסט. המאבחנת אמרה בקור רוח מקפיא שאי אפשר לדעת מה יהיה איתו, אם הוא יחיה איתנו או במוסד, ושלאח איתנו למסע חיים. ילד אוטיסט זה דבר מטורף, זו עבודה אינסופית, ובכל זאת לא ויתרנו. היום הוא בן 20, סטודנט בבית הספר רימון, גיטריסט, אהוב על הבריות, חכם, יצירתי, אינטליגנטי ומקסים, אי אפשר שלא להתאהב בו. וכשהוא קם להגן עליי מפני אנשים בורים הוא מרגש אותי עד דמעות. ואם אתם הורים לילד שרק אובחן ואתם טובעים בבור השחור הזה של חרדה מהעתיד, תדעו שהאבחון הוא לא הסוף, הוא רק ההתחלה של דרך לא פשוטה אבל גם מלאה בקסם ובקשר מיוחד ויוצא דופן עם הילד המיוחד שלכם. באחריות.”

היום הבן שלך חי ומתנהל כצעירים אחרים בני גילו?

“יש לו את הקשיים שלו”, אומר גולדשטיין, “אבל הוא מאוד חכם ורכש כישורים חברתיים טובים. בגלל האהבה למוזיקה והמוטיבציה לנגן, הוא דחף את עצמו קדימה כדי להתפתח בתחום. תמיד אני אומר לאנשים שמתייעצים איתי בנוגע לילדים על הרצף האוטיסטי: חפשו את נקודת חוזקה שלהם, עזבו את נקודות החולשה. לשם כך יש את כל המטפלים שמחפשים את החולשות, זה התפקיד שלהם. אתם תחפשו את נקודות החוזק של הילדים ותלכו איתם בכל הכוח על הנקודות הללו.”

אתה סומך עליו היום שידע להסתדר בהמשך חייו?

“בטח, בעיניים עצומות. אני מאמין שיש לו כבר את היכולות ואת הכישורים, ובין התפילות שאני מתפלל כל יום אם מבקש שתהיה לו אהבה וזוגיות, שתהיה לו מישגי שתאהב אותו ושהיה לו בית משלו כי אני יודע כמה זה חשוב ומעצים.”

אפרופו זוגיות, אתה תמיד מעדיף זוגיות גם בתקשורת. היית שנים בצמד עם דרור רפאל, ועכשיו אתה משדר עם נועם פתחי.

“הזוגיות עם פתחי הרבה יותר טובה מהזוגיות שלי עם דרור”, הוא מודה. “זה לא נגמר שם טוב, ואפילו שידרנו תקופה לא קצרה בלי לדבר בינינו מחוץ לאולפן. כיום אני לא בקשר איתו. אני מתאר לעצמי שזה גם בגלל שהיום אני יותר מבוגר ושקול. אני מאוד גאה בתוכנית שלי ושל נועם פתחי, ובכלל בעשייה שלי היום. אני לא ‘נכנס’ באנשים כמו פעם, התברגתי ואני הרבה יותר מאוזן.”

ומה עם הדמות של ברוריה הקפלניסטית? אתה מעצבן איתה את כל השמאל.

“כפרה על ברוריה”, הוא מחייך. “אם היא לא הייתה שמה להם מראה מול הפרצוף, הם לא היו מתייחסים אליה. העובדה שהם מתעצבנים ממנה מראה שהיא נוגעת בנקודות אמיתיות. אני שמח על זה. שיתעצבנו כמה שיותר.” ●

מאטימות לקירבה אמיתית

כשמערכת הישרדות נכנסת למח"ד ולא מצליחים לצאת משם

של ריפוי.

כשאין איום בתוך המערכת הזוגית ויש רגיעה, אז יכול להתרחש ריפוי ואז בעצם המערכת הפאראסימפטטית פעילה.

הגוף במצב של מנוחה, ניתן לשוחח בכנות, להתחבר ולהבין אחד את השנייה."

"זה מאוד עוזר לי להבין איפה טעיתי כל הזמן, זה ברור לי למה כל שיחה הפכה למאבק או שהרגשתי שאין לי שותף פה בקשר, אנסה לדבר על עצמי ולא על יוסי", אמרה יעל.

"זה גם מאוד עוזר לי, להבין את המקום שהיא זקוקה לו.

היא לא רוצה להאשים ולתקוף אותי אלא היא פשוט מנסה להגיד לי איך היא מרגישה ולמה היא זקוקה".

יוסי ויעל נכנסו למצב של עבודה שוטפת והתחילו לתרגל את העקרונות האלה, והקשר שלהם השתפר פלאים. הם למדו בכל פעם לזהות מתי הם במצב הישרדותי ותיקנו את עצמם והשתמשו בגוף ראשון.

כך הם הצליחו לשבור את מעגל התקיעות הזה של המאבקים, והתחילו לבנות קשר זוגי מבוסס הבנה, אמפתיה ותקשורת אפקטיבית. אם גם אתם מוצאים את עצמכם במאבקים חוזרים ולא מצליחים לתקשר מלב אל לב, אולי הגיע הזמן שתעצרו, תלמדו לזהות את המצב, לשנות את השפה ולבקש בצורה ברורה.

כך תוכלו לצאת מהחדר האטום ותוכלו לבנות קשר זוגי בריא, מקרב ומחבר.

כל הפרטים שונו למען שמירת הפרטיות

כזה שבו יוסי מתקיף אותך בחזרה או קופא על מקומו ולא מסוגל לתפקד, כמו שאמרת - שהוא פשוט שותק או בורח לגינה... בכל מקרה, הוא חייב להציל את עצמו מהאיום הזה", הסברתי לה.

"אני מאיימת?" שאלה בכעס. "טוב, אז איך אני בעצם יכולה לא להיות מאיימת?" שאלה אחרי שנרגעה מעט.

"שימוש בשפה של גוף ראשון. במקום לומר ליוסי: 'אתה תמיד... אתה ככה... ובגללך ככה...', את צריכה לשנות את זה לדיבור על עצמך: 'אני מרגישה... אני חווה... אני מפחדת...', ככה את מדברת על עצמך ולא על יוסי.

"אבל איך הוא יבין אותי? איך הוא יבין אותי אם רק אגיד לו שאני מרגישה בדידות?" שאלה יעל.

"צודקת, לא מספיק רק להגיד איך את מרגישה, אלא את צריכה לצרף לזה את ההזדקקות שלך.

למה את זקוקה מיוסי עכשיו, בואי תנסי", אמרתי לה.

"אני מרגישה בדידות, ואני זקוקה שתישאר איתי היום בבית ולא תלך לשחק כדורסל עם חברים שלך", יעל פנתה ליוסי.

"רק עכשיו יכול להתרחש תהליך

יעל ויוסי הגיעו אליי עם תחושת תקיעות קשה מאוד בקשר; כל שיחה ביניהם הפכה למאבק וכל מילה שהוציאו נראתה כאיום.

הם לא הבינו למה הם לא מצליחים לתקשר כמו פעם.

"אני מרגישה שהוא לא רואה אותי. כל פעם שאני מעלה משהו הוא עסוק בלהתגונן או להתנתק", אמרה יעל.

"אני לא מבין למה היא תמיד כועסת, אני כבר לא יודע מה עוד נותר לי לעשות על מנת לרצות אותה", הגיב יוסי.

"אתם נכנסתם למצב הישרדותי", פניתי לשניהם.

"הפעלתם אחד לשני את המערכת הסימפטטית.

כאשר המערכת הסימפטטית מופעלת, הגוף מפריש אדרנלין וקורטיזול והמוח נכנס למצב של הישרדות, וכל החלקים האחראים על החשיבה, השפה והרגשות - לא פועלים כראוי.

במצב כזה, כל שיחה נתפסת כאיום ואז התגובה הטבעית שמתרחשת היא או קיפאון או בריחה או התקפה".

"אז מה אנחנו אמורים לעשות בכזה מצב?" שאל יוסי.

"קודם כל, לזהות את המצב.

כשאתם מרגישים שהשיחה הופכת למאבק, עצרו לרגע ושאלו את עצמכם: האם אנחנו עכשיו במצב הישרדותי?" השבתי.

"ומה קורה אם הוא פשוט מתנתק לך? פשוט עומד לו ככה ושותק, לא מגיב... לפעמים אפילו נעלם לגינה להשקות אותה, והוא משאיר אותי לבד עם כל הכעסים האלה...", שאלה יעל.

"המנגנון ההישרדותי יכול להיות

צילום: ניצי אילן

התחלה // נולד בשנת 1965 ביוהנסבורג, דרום אפריקה, למשפחה דתית. "גדלתי בשכונה עם הרבה יהודים וכשישה בתי כנסת. לפני שנולדתי ההורים היו מסורתיים, ואז החליטו להיות דתיים - לשמור שבת ולאכול כשר". הבכור משלושה בנים.

אבא // הלל ז"ל, יליד דרום אפריקה ממוצא ליטאי (פוניבז'), בעל חברת הפקת תקליטים. "ממנו קיבלתי את אהבתי למוזיקה".

אמא // פיליס ז"ל, ילידת דרום אפריקה אף היא, ממוצא רוסי. עבדה כמנהלת חשבונות ובנוסף לכך עסקה בקייטרינג לאירועים. "ממנה קיבלתי את חידק האפייה".

לבד עם כיפה // "החיים ביוהנסבורג היו טובים. השכונה הייתה בטוחה, וילדים הסתובבו לבד עם כיפה על הראש. לא הורגשה אנטישמיות. האנטישמיות התחילה לאחר שעליתי לישראל, כאשר מנדלה עלה לשלטון".

ספסל הלימודים // ביסודי למד ב"שיבה קולג' ביוהנסבורג, בית ספר יהודי דתי שבו לימודים לימודי קודש בבוקר ולימודי חול בצהריים. "בכיתה א' הייתי ילד שובב מאוד בלשון המעטה. ההורים שלחו אותי לאבחונים פסיכולוגיים והגיעו למסקנה שיש לי IQ גבוה מאוד ואני משועמם בכיתה. כתוצאה מכך הקפיצו אותי מכיתה א' ישר לכיתה ג'. מבחינה פדגוגית אולי זו הייתה החלטה נבונה, אך מבחינה חברתית זה היה אסון. בכל שנותיי בבית הספר הייתי צעיר בכמעט שנתיים מיתר חבריי לכיתה ומבחינה חברתית היה לי קשה מאוד".

מחשב מסלול // בגלל שקפץ כיתה, סיים כיתה י"ב וקיבל תעודת בגרות כבר בגיל 16. אחרי תקופה, החל בלימודי אופטומטריה. "מאז שהייתי בן שש הייתי משקופר ורציתי ללמוד אופטומטריה. למדתי שלוש מתוך ארבע השנים, ובאמצע השנה השלישית ההורים קנו לנו מחשב ביתי, התמכרתי לנושא והחלטתי לעבור ללימודי מחשבים, לעלות לארץ וללמוד שם. כמובן שההורים לא שמחו שאפרוש באמצע ודרשו שאסיים את השנה השלישית ואשלים BSC בפיזיקה ואופטיקה".

עולה חדש // אחרי סוף השנה השלישית, כשהיה בן 21, ארז את חפציו ועלה ארצה. "זו תמיד הייתה התוכנית. כל חיי קיבלתי חינוך ציוני והיה ברור שזה היעד. אני זוכר שבשנת 73' קיבלנו היתר מרב בית הכנסת להשאיר את הרדיו דלוק בשבת כדי שנוכל להקשיב לעדכונים ברשת א' הבין לאומית באנגלית על מצב המלחמה".

לחם עבודה // בארץ התמקם בבאר שבע והתחיל ללמוד מחשבים במכללה המקומית. "שכרתי דירת רווקים בשכונה א' ולמדתי שם במשך שנה עד שיתר בני המשפחה עלו למרכז קליטה במבשרת ציון. הרצון היה להמשיך את לימודי המחשבים עוד שנתיים, אך בגלל אילוצים כספיים נאלצתי להפסיק את הלימודים ולעזור בפרנסת המשפחה. אחרי שנתיים במרכז הקליטה עברנו לגור בפסגת זאב".

קריירה // באותם ימים התחיל לעבוד כמתכנת בחברה תל-אביבית שפיתחה מערכות למידה ממוחשבות. הוא עבד שם במשך ארבע שנים, עד שהחברה החליטה להעתיק את מושבה לארצות הברית.

על מדים // הגיוס לצה"ל נדחה עד גיל 26,

אליעזר מאיר סוידל

60

נשוי לשרל ואב לארבעה

תושב קרני שומרון

מנכ"ל מכון לחם הפנים, קונדיטור וסופר

שכן לקנות חלות, והציג בפניו את הספר 'חמשת מיני דגן' של פרופ' זהר עמר. "התחלתי לקרוא, ובמהירות הבזק נשאבתי עמוק לעולם שלא דמיינתי שאי פעם אגיע אליו: הלחמים האותנטיים האמיתיים של עם ישראל - הלחמים של בית המקדש. יצרתי קשר עם פרופ' עמר והצעתי להמשיך את המחקר החלוצי ופורץ הדרך שלו על לחם הפנים. הוא הפך למנטור שלי וצללתי עמוק לנושא, בדגש על ניסויים מעשיים במאפייה, שלימים הפכה למעבדת המנחות של אוניברסיטת בר אילן ומכון המקדש, בניסיון לאפות את כל המנחות בפועל בצורה אותנטית ונאמנה למקור. יותר מכול הקסים אותי לחם הפנים ותעלומת בית גרמו (המשפחה שהייתה אחראית על אפיית לחם הפנים בתקופת בית המקדש השני, י"א)".

מציאת ייעוד // "תמיד חלמתי להיות בעל מאפייה משלי, אבל לא יכולתי לדמיין לאן זה יוביל - לעולם המקדש והצטרפות לצבא שלם של חוקרים שעושים לילות כימים כדי להתכונן לבניין הבית השלישי באופן מעשי ממש. בדיעבד זה לא מפתיע. פרשת בר המצווה שלי, פרשת צו, היא פרשת המנחות. שנת הלידה שלי 1965, ואיזה פלא - עשרון סולת הוא במשקל 1965 גרם. יש לזה מילה ביידיש - באשערט. לפעמים אני מרגיש כאילו אני גלגול של בית גרמו".

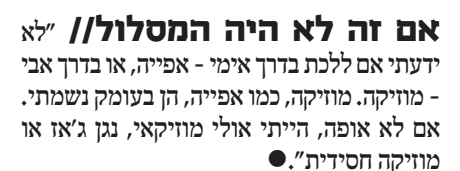
משימה ואחריות // לאחר שהעשיר את ידיעותיו בנושא לחם הפנים, התחיל להעביר

2008 התנפצה בועת ההיי־טק והיה מיתון. החברה שאיתה עבדתי בחו"ל פשטה את הרגל. בגיל ארבעים ולאחר שנים רבות שלא עבדתי בשוק המקומי, התקשיתי למצוא עבודה. אך מה שהכריע את הכף לעשות הסבה הייתה העובדה שבמחשבים אין מורשת. "התחום כל כך דינמי, שכל שנתיים המערכות מתחלפות. לא יכולתי להראות לילדים איוושהי מערכת שפיתחתי - הכול הוחלף. זה תחום שניסיון לא כל כך משחק בו, ומעדיפים את הצעירים על פני הזקנים. החלטתי לזנוח את המחשבים ולחזור לחלום הילדות לפתוח מאפייה".

נישה // מאפיית הבוטיק שפתח בקרני שומרון, מקום מגוריו, מתמחה בלחם ומאפים בריאים אורגניים שנאפים בתנור אבן ענקי, בשיטות אפייה ישנות, בעבודת יד. "במשך שנים למדתי את תורת האפייה והתזונה, בדגש על מאפים עם מסורת יהודית. את מסורת הלחם האשכנזי כבר הכרתי, אך עם פתיחת המאפייה נחשפתי לאיך ספור מסורות לחם מכל הגלויות והתחלתי לחקור אותן לעומק. שיטות אפיית הלחמים המיוחדים, המנהגים, הסמליות, ההיסטוריה. זה היה מסע של יותר מ-15 שנים ובסיס לספרי הראשון. אפילו המצאנו לחם יהודי חדש משלנו - "לחם רמב"ם", לחם בריאות המבוסס על כתבי הרפואה של הרמב"ם".

חיידק המנחות // ביום שישי אחד נכנס

"עוד ספרים, עוד חינוך, להכיר לכולם את נפלאות המקדש שגיליתי".

המכון למורשת הכותל המערבי

חנה קטון
chanakatan@gmail.com

בעקבות הלהבות

היא נס אחד גדול. עשרים אלף דונמים נשרפו וזהו שטח ענק, חלק ניכר מפארק קנדה ועוד יערות נטועים וטבעיים במורדות הרי ירושלים. אבל הסיפור נגמר אחרי כ־30 שעות בערך. אף בית לא נשרף ואף אדם לא נפגע קשה, וזו סייעתא דשמיא גדולה והצלחה ענקית של כוחות הביטחון וכיבוי האש, גם אם התקשורת כדרכה דיברה על מחדלים ועל אשמים.

ואני, בדרכי מצומת לטרון לירושלים, צופה בשברון לב בגזעים הערומים, ביערות הגדועים. אבל מומחים אומרים שדליקה ביער טבעי אינה אסון גדול כל כך כפי שנראה ממבט ראשון. מסתבר שמבחינה בוטנית ואקולוגית, היער הישן כביכול מצפה לשרפה כזאת. עצים זקנים נשרפים וחדשים גדלים תחתיהם, שטחים שלמים מתנקים משיחים וסבכים שאין בהם הרבה תועלת, ואחרי שנתיים־שלוש הכול מתחדש. ממש כמו בגוף האדם.

דמעות בכיכר החתולות. ויש אנשים שאין להם לאן לברוח. אלה הם דיירי הרחוב. את הבריחה הגדולה הם כבר עשו, והרחוב הוא מקום המבטחים כשהבית כבר אינו מקום בטוח. לאחרונה השתתפתי בסיור לנשות רפואה באזור כיכר החתולות. שמענו שם על ירושלים של מטה, כך בעיניים שטחיות. אבל בהתבוננות בעיני הלב מדובר בירושלים של מעלה ובנשמות יקרות ואבודות. הגיל של ההומלסים בכיכר נע בין 9 ל־78. התופעה מתחילה בדרך כלל בגיל 13, ומאז הקורונה נצפית ירידה בגיל. היחס בין הבנים לבנות ירד מ־70-30 ליחס של 90-10. נתון מפחיד ומדהים שנמסר לנו הוא שבתוך 72 שעות מהיציאה של הנער או הנערה לרחוב כדי "לשרוף לילה", יש סיכוי של יותר מ־90 אחוזים שהוא או היא יתחילו לאמץ אחת משלוש האסטרטגיות הבאות: עבריינות, סמים או זנות. בנים בדרך כלל יתדרדרו מהר לפשע, בנות בדרך כלל לזנות. יש גופים התנדבותיים וגם עירוניים שמנסים לסייע להומלסים, אבל מה שנאמר שוב ושוב הוא שאם האדם אינו מעוניין לצאת מהרחוב, זה פשוט לא יקרה. מה שריגש אותי עד דמעות היה הסיור לאזור הלוקרים ממש במרכז העיר, שם הם מפקידים את החפצים המועטים שלהם, ומקבלים לפחות תחושה מסוימת של יציבות. בתמורה לשימוש בלוקר הם מתחייבים להגיע לפגישה עם מדריך פעם בשבוע, וזה מאפשר פתח לעזרה. יש גם מקלטים והוסטלים ומועדוני יום, קבוצות כדורגל וחוגי אומנות, ותוכנית מרפא שמחברת בין אנשי רפואה לדיירי הרחוב. בעבר היו גם מפגשי שישי בירושלים, עיר שעצם הווייתה מזמינה להתחבר לממד זמן שהוא מעל היומיום, ממד שחסר מאוד לדיירי הרחוב, מעבר לאובדן של ממד המקום.

פעמיים הומלסים. אנחנו חווינו את חוויית חסרי הדיור פעמיים בימי חיינו. בפעם הראשונה היה זה לאחר שרפה שהתחוללה בדירה שמעלינו בקריית הישיבה בשעלבים. קצר חשמלי גרם לכך שבתוך דקות ספורות האש התפשטה לתקרת העץ והבית עלה בלהבות, בלי פגיעות בנפש. בעקבות השרפה עברנו לתקופת גלות לנוף איילון לצורך שיפוץ הדירה, עם תינוקת בת חצי שנה והבאה בתור בבטן. התקופה התארכה והתארכה, אך לבסוף חזרנו לכור מחצבתנו. הפעם השנייה הייתה בזמן הגירוש מהבית שלנו בנצרים. בעזרת ה', בקרוב תחל הבנייה של ההתיישבות היהודית בעזה ונוכל לומר גם הפעם שחזרנו לכור מחצבתנו. ●

איור: עדי דוד

שכנינו, כידוע, אוהבים מאוד את הארץ, אבל מעדיפים אותה הרוסה ושרופה. לא במקרה דיווחו כל אמצעי התקשורת על כך שהרשתות החברתיות הערביות, בתוך ישראל וביו"ש ובארצות ערב בכלל, רקדו משמחה על כל צילום של אזור מוכה אש ברחבי ארץ הקודש

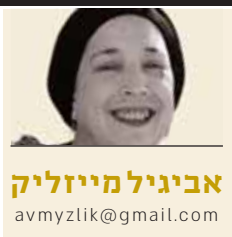
ההיסטוריה חוזרת בגזר. קיבוץ גזר הוקם שלוש שנים לפני קום המדינה. כמה עשרות משפחות ורווקים ייסדו את הקיבוץ והפריחו אותו, ושמרו על קשרים תקינים עם הכפרים הערביים שסביבם. בג' בסיוון תש"ח החלה התקפה פתאומית על הקיבוץ מכיוון רמלה. הכוח הערבי כלל שבע שריוניות של הלגיון הירדני ששהו ברמלה ושתי פלוגות מתנדבים מעבר הירדן, שאליהן הצטרפו ערבים מקומיים.

בשעה 12:20 הבחינה תצפית בקיבוץ בכוח, והמגינים נערכו בעמדות והזעיקו את כוחות גבעתי לעזרה. למגיני גזר נאמר כי התגבורת בדרך, אך עקב תקלות בקשר כוחות חזית ירושלים הרבים שחנו בסמוך לא הופעלו. התגבורת של גבעתי התארגנה לאט, והגיעה לבסוף לקיבוץ נען רק בשש בערב, לאחר שהקרב בגזר נגמר. הכוח שהיה על תל גזר הסמוך וראה את הקרב מתחתיו לא קיבל קריאה להתערב ולא עשה כן ביוזמתו, וכך הערבים, שתקפו משלושה כיוונים, חדרו בשעה 15:00 לקיבוץ בכמה מקומות ורוב החברים נרצחו או נשבו. כוח הלגיון עזב את גזר לאחר כיבושו, וערבים מרמלה ומהכפרים מסביב פנו לשוב וביזהו. עם ערב הגיע גדוד של חטיבת יפתח ושחרר את גזר כמעט בלי קרב. בכיבוש גזר נהרגו 29 מגינים, 20 חברי קיבוץ ותשעה חיילים. 14 נשים ו־15 גברים נפלו בשבי. 13 מן המגינים, בהם חמישה פצועים, הצליחו לחמוק. המשק נחרב. האבדות הרבות שנגרמו לקיבוץ גזר והעובדה ששום כוח צבאי שהיה באזור לא חש לעזרתו, עוררו בקרב החברים שנותרו בחיים טענות קשות. הרמטכ"ל דורי מינה ועדת חקירה צבאית, וזו מצאה פגמים חמורים בתוכנית ההגנה של גזר. אבל הסיבה העיקרית לנפילת הקיבוץ הייתה הפקרתו על ידי צה"ל בגלל כשלים בניהול, בארגון ובתקשורת. אחרי המלחמה חזרו השבויים מירדן והקיבוץ נבנה מחדש, והוא קיים לתפארת עד היום. מזכיר לנו משהו?

מי חגג את השרפה. קיבוץ גזר היה לאחרונה בזירת הלהבות, וגם אנחנו בשעלבים. מימינו היישוב משמר איילון הסמוך שנאלץ להתפנות, משמאלנו היישוב מבוא חורון שנאלץ להתפנות, ועל ראשו שכנית א־ל שהחליטה להשאיר דווקא אותו בבית, תחת ענני כבוד שחורים עם ריח קטורת של אש וגופרית ותימרות עשן, שהתפשט עד מבואות יריחו, כך שמענו מילדינו.

זו הייתה שרפה ענקית, מסוכנת מאוד. שילוב של רוח מזרחית עזה שהגיעה למהירות של 100 קמ"ש, אחרי כמה ימים חמים שייבשו את כל הצומח, וחורף שחון יחסית. וכך אש קטנה הפכה למדורה ענקית בתוך דקות. ומהיכן התחילו הדלקות הקטנות? ייתכן שחלקן נוצרו בעקבות רשלנות של מטיילים בערב יום העצמאות וחלקן מהתחממות של חלקי זכוכית, אבל ללא ספק חלק גדול מהשרפות התחילו בהצתות. שכנינו, כידוע, אוהבים מאוד את הארץ, אותה ארץ נחמדת שמסרנו להם על מגש של כסף במעמד הגירוש מגוש קטיף, ובידיים שלהם חממות ושרות מוריקים נהרסו כליל. הם אוהבים אותה, אבל מעדיפים אותה הרוסה ושרופה. לא במקרה דיווחו כל אמצעי התקשורת על כך שהרשתות החברתיות הערביות, בתוך ישראל וביו"ש ובארצות ערב בכלל, רקדו משמחה על כל צילום של אזור מוכה אש ברחבי ארץ הקודש. יחי ההבדל בינם לבינינו.

להתחדש אחרי האש. התוצאה של שרפות הענק

גן עדן ושמו סבתאות

עד שהגעתי לרגע, לא הבנתי מה האושר הגדול הטמון במעבר לסבתאות. היום אני לא רק נהנית מהתענוג המיוחד הזה, אלא גם אוספת לי ממשחקי הנכדים תובנות לחיים

אתה מתלבט בין שני דברים ולא יודע מה אתה באמת רוצה - פשוט תעשה אן דן דינו. כשהנכדות שלי עושות את זה, לקראת סוף הספירה הן מתחילות לנסות לדחוף את האצבע שתיפול על האפשרות שהן באמת רוצות, וכך בעצם מגלות את הרצון האמיתי שלהן. בעקבות זאת הבנתי שגם אני יכולה לעשות "אן דן דינו" עם עצמי, לראות לאן הלב שלי דוחף את האצבע, ולהבין טוב יותר מה אני רוצה מעצמי.

עוד למדתי עד כמה הפרשנות של סיטואציה משפיעה על הדרך שבה אנחנו מתמודדים איתה. פעם אחת, כשהנכד נפל וקיבל מכה די רצינית, לא היה לידידו באותו רגע אף מבוגר ורק אני ראיתי אותו מרחוק. אז הוא בכה ממש קצת, קם ומיד המשיך הלאה. לעומת זאת בפעם אחרת כשהוא שוב נפל, וכמעט לא קרה לו כלום אבל אמוא שלו צעקה בבהלה - הוא בכה כאילו סוף העולם הגיע ועבר המון זמן עד שהוא נרגע. כך גם אני יכולה להיבהל ולהאמין לדרמה שהיצר הרע כל הזמן מנסה ליצור, או להבין שנפילה היא חלק מהחוויה כאן בעולם, לנשום עמוק, לייצב את עצמי ולייצב את הלב שלי דוחף את האצבע, ולהבין טוב יותר מה אני רוצה מעצמי.

חיוכים וצחוקים. השיחות עם הנכדות היותר גדולות שלי תמיד מרגשות, מלאות תובנות, וגורמות לי לעונג לא פחות גדול. כמוכן שכולם מגיעים גם עם הקשיים שלהם, כי שתי הגדולות גם רבו קצת ביניהן, התינוק מוציא שיניים ובכה לא מעט, ואחיו הגדול, שממש עכשיו, בזמן שאתם קוראים את העיתון הזה, עושים לו חלאקה, בדיוק גם נגמל מחיתולים ואיתגר אותנו מסביב לשעון. ובסעודה כשכולם יושבים פתאום יש הרבה רעש ובלגן, והבית מתפרק לרסיסים קטנטנים שמתפזרים בכל מקום. אבל אולי זה חלק מהקסם שלהם, שבמוצאי שבת האושר והקושי, היופי והאתגרים חוזרים הביתה, ושוב אני יכולה ליהנות, אבל הפעם - מהשקט.

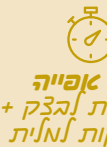
אן דן דינו של החיים

ומעבר לכל ההנאה, אני לומדת מהם המון. למשל למדתי שאן דן דינו זאת דרך נפלאה לבירור בשאלות הרות גורל. כשלפעמים

אחד הדברים הנפלאים ביותר בעולם מתגלה לך פתאום, בלי שתהיה מודע אליו. בדיוק בגיל שבו חשבת שאתה מכיר כמעט הכול ודי יודע מה הולך כאן, מגיע תפקיד חדש ומהמם שלא שיערת בנפשך עד כמה הוא מופלא, ומראה לך שיש עוד כל כך הרבה גילויים של עונג לגלות כאן בעולם - וזה להיות סבתא. אני זוכרת שכאשר נולדה הבת הבכורה שלי, קצת הופתעתי לגלות איזה אושר עצום היא גרמה להורים משני הצדדים. בכל פעם התינוק התורן שנולד היה המשמח הרשמי שלהם, גם ברגעים הכי קשים בחיים כמו אשפוז בבית חולים, שבעה ושאר אתגרים. אבל עד שלא חוויתי את זה בעצמי לא הבנתי את גודל הדבר. לא מספיק מדברים על זה לדעתי, אבל בסבתאות יש משהו חדש ואחר לגמרי מהורות. חוויה כל כך נקייה, כל כך קסומה, כאשר עיקר הקושי וההתמודדות נותרים חלקם של ההורים - ולי נשאר רק הדבש הכי מתוק שיש לחיים להציע. השבת הגיעה לכאן ארבעה נכדים, ופשוט התענגתי על כל רגע. היכולת של הקטנטנים להתפעל, לצחוק וליהנות מכל דבר הכי קטן ממש מידבקת, ושרירי הפנים שלי קיבלו אימון מסיבי של

פאוי שוקולד מחולא מופלא

הפאי הזה כל כך טעים! הסוד הוא בשוקולד הממולא, שנותן לו טעם פשוט חלומי. אפשר כמובן להכין אותו גם עם שוקולד רגיל, והוא יכול להיות פרווה או חלב. בכל מקרה, גם בגרסה הכי פשוטה שלו - פרווה ולא ממולא - עדיין מדובר במנה טעימה במיוחד.

- להצק:**
- 2 כוסות קמח
 - 100 גרם חמאה רכה
 - ביצה אחת
 - 2 כפות מים
- למילוי:**
- 2 חבילות שוקולד חלב או מריר מחולא פרלין אקזוזים
 - (אפשר גם לא מחולא כחובן)
 - 200 גרם סוכר חלב, סוכר חלב, סוכר חלב
 - קצפת פרווה לבירה או קרם קוקוס
 - 2 ביצים
 - 2 כפפות סוכר
 - כף גדושה של חמאה
 - אקזוזים קאוויס וריבת חלב
 - לקישוט (לא חובה)

מכינים את הבצק: בקערה, במעבד מזון או במיקסר עם וו גיטרה מערבבים יחד את החמאה והקמח עד לקבלת פירורים אחידים. מוסיפים את הביצה והמים ומעבדים מעט ככל האפשר, עד שמתקבל כדור בצק אחיד. עוטפים את הבצק ומניחים בצד לחצי שעה. מחממים תנור ל-180 מעלות. מחלקים את הבצק ל-8 חלקים שווים. מרדדים כל חלק לעלה עגול בעובי חצי סנטימטר ומניחים אותו בתוך תבנית הפאי האישית. אופים במשך 10 דקות, מוציאים מהתנור ומצננים מעט.

מכינים את המילוי: בסיר קטן מחממים את השוקולד והשמנת (או הקצפת או קרם הקוקוס) והחמאה ומערבבים עד לקבלת תערובת אחידה. בקערה נפרדת טורפים את הביצים והסוכר. מוסיפים לביצים בהדרגה 2 כפות מתערובת השוקולד ומערבבים, מוסיפים עוד 2 כפות ומערבבים שוב. יוצקים את תערובת הביצים לתוך הסיר עם שאר השוקולד המומס ומערבבים היטב. יוצקים את המילוי לתבניות כמעט עד שפת הבצק, מחזירים לתנור ואופים כ-10 דקות נוספות. מצננים מעט ושומרים במקרר עד ההגשה. אפשר לקשט בפסים של ריבת חלב ואקזוזים קצוצים.

SHIELD
כלים להורות דיגיטלית

POWERED
BY רימון

כל הסיובות לעבור להגנה של SHIELD

הגנה בהתאמה
אישית לכל משתמש

הגנה בווטסאפ
וברשתות חברתיות

בקרה על זמני מסך
בכל מכשיר

לגלוש מוגנים
במהירות הסיב

**גם הגנה
גם מהירות 1 ג'יגה
וגם מחיר מפתיע!**

* 8 9 1 1

rimon.net.il

עם SHIELD לא צריך לבחור. אתם מקבלים גם גלישה במהירות של עד 1 ג'יגה על גבי סיבים אופטיים וגם מעטפת הגנה חכמה שמותאמת אישית לכל אחד מבני הבית. כולל הגנה באינטרנט, ברשתות החברתיות, בווטסאפ ובקרת זמן מסך.

*למצטרפים חדשים בלבד | כולל תשתית סיבים רימון ונטפייבר, סיבים בזק וסיבים IBC, חצי שנה ראשונה ב-99 ש"ח לספק ותשתית, לא כולל נתב לא כולל עלות התקנה | בכפוף לפריסה ולתנאי הסכם ההתקשרות הרלוונטי | תוקף ההטבה למצטרפים עד יום 30.6.25 | אינטרנט רימון, 2009 ח.פ. 514256437